

BOEM@

LIVE LITERATURE

iunie 2011 (Anul III) Nr. 6 (28)

BOEMA

Live Literature

Iunie 2011 (Anul III) Nr. 6 (28) - 36 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

6 / 2011

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor-șef: Valeriu Valegvi
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă
Secretar de redacție: Antoaneta Dobreanu

Redactori: Saint-Simon Ajarescu, Dimitrie Lupu, A. G. Secară, Cristina Roșu, Violeta Ionescu, Ionuț Iancu, Cristina Dobreanu
Cercetător consilier de redacție: Tudosi Tatu
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Neculai

Colaboratori: Maria Timuc - *București*,
Melania Cuc - *Bistrița*, Tănase Carașca - *Tulcea*

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul
www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis,
Bloc Cristal, Sc. 2, Et. 3, Ap. 4, Galați, 800010

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.3), Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) (p.6), Georgiana Stan (p.7), Marin Moscu (p.9), Ioan Gheorghiiță (p.17), Claudia Rusu (p.28)

Proză: Mihnea Marinescu – Galați, orașul dintre ape (p.16), Viorel Darie – Kosteia Kuzmenko (p.20), Roland Voinescu – Centenarul (p.21), Victor Cilincă – Week-end în Iugoslavia (p.29), [Debut] Camelia Constantin – Dantela, Cheia (p.31)

Cronică de carte: Gheorghe A. Stroia - Liviu Ofileanu: "Instincte canibalice" sau "Arta poetică - necesarele valențe retorice ale cotidianului cultural contemporan" (p.4), Adrian Botez – Unele riscuri ale îmbelșugării talentului: "Poezii de dragoste - antologie" de Ionuț Caragea (p.10)

Eseu: Radu Mureșan - Din Serai furăm mileuri (p.13), Ștefan Lucian Mureșanu – Metanoia formelor literaturii și a omului nou (p.18), Dan Ion Sanda - Imensa duioșie a începutului (p.32)

Note de lectură: Gheorghe A. Stroia – Cititor de scriitor: Doina Drăguț - „Neliniști prin timp” sau „Un Univers încărcat de sensurile precise și sensibilitatea artei scrisului” (p.24)

Pictură: Anca Bulgaru – Expoziție de pictură (p.8)

Eveniment: Festivalul Național al Cărții "Axis Libri", Galați, iunie 2011 (p.12), Tănase Carașca – Zilele Culturii la Isaccea, ediția a XV-a, 2011 (p.22)

Istorie: Alexandru Ovidiu Vintilă - Traian Brăileanu, activitatea politică vs. opera științifică III (p.14), Ana Maria Cheșcu – Gula-gul românesc între anii 1949-1964. Scurtă radiografie (p.26)

Grafică:

Coperta I: Octavio Campo – *La silla de la Gioconda*

Coperta a III-a: Activități culturale: 29 aprilie 2011

Spectacol la Teatrul Dramatic "Fane Tardini" din Galați:

Florina Zaharia - Lansare de carte "Eua"

Coperta a IV-a: Pablo Picasso – *Dryad*

Interior: Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro

Mihail GĂLĂȚANU

Patria mea e ca o dulceață pe mâini

Patria mea e ca o dulceață pe mâini
cu toții ne murdărim de ea
dăm și pe haine
devine lipicioasă
până la taine

vin muștele și ne bâzâie
albinele și ne bâzâie

Patria se ia cu greu sau
nu se mai ia
se mai întâmplă
se poate întâmpla oricui

pare evadată dintr-o chesea uitată, deschisă
volatilizată
noi ne lingem degetele după ea
ca după o minune
și, la urmă, coborâm printre cutume

Patria se ia cu greu
sau nu se mai ia
deloc
din viața mea
se întâmplă
se mai întâmplă
se poate întâmpla absolut oricui
uite așa:)

Țară unde țigănia

Țară unde țigănia, nu țiganul, e rege
Țară de fotbaliști
și de soții de fotbaliști
de maneliști
și de tabloizi
anabolizanți
și de sugători de pixuri de maneliști și de tabloizi

Țară de antrenori
de țîțidumitrii
se belalii
și de giovanibecalii
de dinuvămuitori la borcan
și de cristiborceaniști
de cumetrii
de şuți fițe caralii
și de ibovnice sulememenite de şuți și de caralii

Țară unde țigănia, nu țiganul, e rege.
Țara lu' folclorucontraatacă, țară
de andreibănici și nicoletelucii
de simpatizanți ai lui vadim
țară care îți întoarce stomacul pe dos
și îți îndeasă dosul în stomac.
Țară unde se poate cu mult talent mult muri
unde e o meserie să poți rămâne, așa, deodată, rece

Țară unde țigănia, nu țiganul, e rege.

Felul în care te-am iubit a fost problema mea

Problema, problema mea
a fost felul în care te-am iubit,
diferența specifică
între iubirea mea și iubirea altora
ori chiar felul meu de a înțelege iubirea.

Cred că ține de neverosimilitatea tinereții.
De neverosimilitatea tinereții trebuie să ține
cu siguranță.

Am fost mereu ca-n bancul ăla,
eu te-am iubit sincer, ca pe maimuță.
Viața-i ca-n bancul ăla, întotdeauna e un banc
care să se potrivească.

Dragostea mea a făcut urât,
a dizlocat pavaje și a aruncat cu ele
în oamenii de ordine,
s-a revoltat, a fost rebelă
a scuipat minerii drept în față
a făcut din domnul iliescu o țintă de darts,
din curaj – un stindard,
din vomă, o stelă.
Din iubire, o schelă.

Cadână de Ferentari

România mea se uită la showurile lui Iazarov.
Cu neveste de fotbaliști și maneliști. Face reiting. Ar
face mai mult reiting dacă s-ar întinde cu toate
ordurile de pe la benzinării. Toarnă mari subproducții
obscene pe la periferii. România mea a ajuns plină
ochi de cocalari și gândirii. De spoi-tingiri ai
televiziunii.
De găozari ai esenței. De andreimarini și ștefanbănici.
Bălăioare. Fustangii. Blonde ai spiritului umblă
prin literatura română.
România, ea-însăși, a ajuns o cadână. De Ferentari.
Dar ce cadână!
Vezi, bă, Românie, să nu-ți cază iașmacul din mână!

(din volumul „România aproximativă”, ed. Vinea, București, 2011)

Gheorghe A. STROIA

**Liviu Ofileanu: „Instincte canibalice” sau
„Arta poetică – necesarele valențe retorice ale
cotidianului cultural contemporan”**

Noul volum de poezie al poetului hunedorean Liviu Ofileanu, intitulat: „*Instincte canibalice*” (Editura A.T.U. Sibiu Hermannstadt - 2010), cu accentele sale ironice ori mai bine-zis autoironice, este un nou mod de percepere a realității. Cele 65 de poeme ale cărții reprezintă episoade ale unui posibil scenariu al decadenței înfiorătoare a lumii acesteia, care-ți dau impresia unei piese de teatru în trei acte, ce se completează în fluxul continuu al retortivelor distilării. Pe parcursul fiecărui poem există scări ascendente și descendente, prin urcarea ori coborârea cărora te poți simți în siguranță deși, uneori, simți că o astfel de scară se năruie treaptă cu treaptă, fără a-ți da răgazul de a reacționa măcar. Cartea poetului hunedorean este inovatoare, nu atât prin limbajul său cu „veleități” postmoderniste, ci mai ales prin viziunea sa originală asupra surprinderii esențelor și instituirea polemicilor ca regulă de bază a scrierilor sale. O carte al cărei mesaj este pe cât de profund, pe atât de adevărat, „vorbind” despre o lume în care arta devine vorace, antropofagă și care-și va „consuma” în final creatorul. Un mesaj legat de imposibilitatea găsirii unui loc al său, printre sloiurile glaciațiunii sociale ori morale, întoarse pe dos de o dubioasă morală a vremurilor. Cartea este împărțită, cu destulă rigurozitate, în trei părți: **apocrife la cântecele lui J. Alfred Prufrock, camera surdă și antropofagia**, părți de altfel simetrice și bine structurate.

Deși are ca sursă de inspirație o carte bazată pe întâmplări adevărate: „*Instincte canibalice sau 12 zile*” (a scriitorului mexican José Luis Calva Zepeda, poreclit de presă *el canibal*), cartea lui Liviu Ofileanu este o subtilă încercare nu atât de acceptare, cât de înțelegere a caracteristicilor sufletului uman, în genere. Crearea unui personaj situat în centrul fiecărei acțiuni, împovărat cu trăirile sale și „obligat” să recunoască evidența, este un demers liric îndrăzneț. Cartea este presărată pe alocuri cu un limbaj pseudo-licențios, menit să accentueze doza de rațional și autenticitate a celor relatate. Există în carte două variante ale aceleiași cazuistici: un plan în care se întâlnesc două personaje sau două planuri între care pendulează același personaj. El – criminalul – este cel care hotărăște dacă fapta sa rămâne la nivel ideatic sau la nivel pragmatic. El este cel care se dedublează, fiind când victimă, când asasin.

Această împletire de epic și liric, cu accente dramatice derulate în secvențe episodice, dă substrat poeziei lui Liviu Ofileanu. Semănând pe alocuri a parodie, împrumutând profunzimile unui rechizitoriu, poezia sa are o evidentă taxonomie psihologică, amintindu-ne de intrigile dostoevskiene ori de scenariile hitchcockiene. În prima parte se fac prezentările de rigoare și se trasează indicațiile regizorale - „a, era său uit... mă cheamă José Luis Calva Zepeda”. A doua parte conturează intrigile pe care poetul le resimte acut, găsind ca și modalitate de depășire a crizei identitare, dezvoltarea unor tribulații pe varii teme psihologice, sociale, etice.

morale. În partea a treia se produce fulgurația, iluminarea, prin intermediul căreia totul sună a împăcare și acceptare a sinelui, o asumare completă a propriilor acțiuni.

Propunând și abordând teme consistente în diferitele planuri existențiale, poetul Liviu Ofileanu reușește să se ridice deasupra condiției oarecum ingrate, de marionetă a gustului public, printr-o poezie a unei pseudo-serii „negre”, cu vădite influențe din clasici ai genului: Didier Daeninckx, Jean-Claude Izzo, Dominique Manotti sau Tonino Benacquista: „*e-un chin să fii un soi de arheolog, / să sapi cu lopățica de nisip și peria de haine / să diferențiezi precis / osul-fosilă și osul de cal / și vântul să fisureze frumusețea de probă – mai ales că / luciul scheletului se pierde încă din viață.*” (**Îndrumar pentru scobitul în ceafă**, p. 9).

Personajele cărții pot fi văzute ca fiind umbre ale aceleiași identități, ce „adună” contrastele specifice speței umane. Nu se poate face o delimitare clară între pozitivitatea ori negativitatea acestor personaje, între procentul de „bine” sau cel de „rău” pe care îl reprezintă fiecare, tot așa precum îți este imposibil să separi (uneori) durerea de plăcere. Bine creionate ca penelul unui pictor surrealist (prin arhetipologii) - „...în fiecare seară voi veni să te văd / fiindcă frumusețea ta ucide, / fiindcă numai pe cineva asemenea ție / se exersează imaginația lui Dumnezeu” (**prima mea iubită**, p.11), personajele cărții ating realismul profund al speței umane (ca într-un exposeum al lui Molev) - „*mobilul existenței noastre: un soi de revoluție, / un protest eroic și o erată la imbecilitatea omului; / satisfacția că nu ai murit ca un hamster / îți mângâie sufletul asemenea rugăciunii*” (**gambitul damei**, p.25).

Dincolo de firul „epic” al cărții, în profunzimea trăirilor poetice se delimitează un univers particular, în care se rostesc adevăruri, se definesc noi concepte, se sugerează ipoteze, ori se conturează un sistem axiomatic propriu. Efemeritatea autorului, în raport cu perenitatea artei sale, este una dintre realitățile ce au preocupat constant mediile literare, dar pe care Liviu Ofileanu o acceptă ori și-o asumă cu stoicism: „*prin stearpa obediență / poetul nu aduce mai aproape clipa eliberării: / întrucât moartea lui e însăși Poezia*” (**motive de trăit**, p. 17) sau „*dar lumea se descurcă și fără tine, măi omule, / așa cum a început...*” (**metamorfoza - insecta captivă**, p.36). De fapt, poetul încearcă să tragă semnale de alarmă asupra locului pe care-l are arta (inclusiv arta poetică) în contextul modernității.

Lăsând la o parte (auto)ironiile, zâmbetul larg desenat pe „chipul” clipei dinaintea sfârșitului, ori scenele parodiace (în care omul devine o parodie a demersurilor inițiale ale genezei), sesizăm omul care are totuși un reper. Un sistem referențial - ce-l consumă treptat, ca pe o gură de aer proaspăt. Ca pe o nevoie ancestrală a omului de mitologie: „*oamenii au nevoie de mitologie / așa*

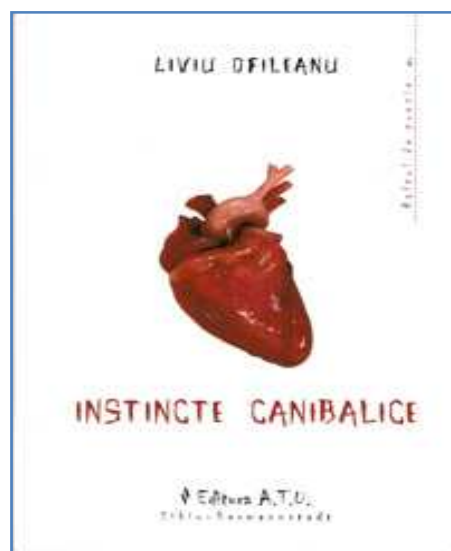
(continuare în pag. 5)

cum peștele se bucură în clipa morții lui / de secunda luminată în aer" (**chupacabra**, p.32). Acest reper este Dumnezeu. Nu doar un nume propriu, ci singurul reper pe care poetul îl respectă. Observăm că nu uită nicio clipă să-i scrie numele cu literă mare, fiind singurul reper pe care poetul îl respectă. Observăm că nu uită nicio clipă să-i scrie numele cu literă mare, fiind singurul „personaj” căruia i se acordă acest privilegiu. Pe acesta îl vede și îl invocă: „uităm că Dumnezeu nu poate muri, / că e singurul copil care crește fără să îmbătrânească. / mi-e dor și urât – ascult o nocturnă de chopin / și ora se învechește. / zâna bună e muzica. Ea alungă moroii, / ceața despletită în valuri / revăd un dans cu alejandra, apoi mă trezesc: pielea de șerpoaică nemiloasă” (**camera surdă**, p.40)

Conștient de micimea creatului, în fața măreției Creatorului, poetul de autodefinește: „profanul trăiește magia propriei descompunerii, trupul-de-jos e absorbit prin gura celui-de-sus; / deasupra întunericului nimicul se vede levitând, / un uriaș glob ocular” (**orbul bartimeu**, p.45). Insistând cu vehemență, se fixează reperele morale și etice ale unei lumi decadente, în care protestul valorii împotriva nonvalorii anulează acțiunea în sine: „sunt un copil geopolitic / am pierdut casa, familia, țara și limba, / aerul ce îl respir pe datorie; / am pariat toate lucrurile până la os” (**pariul pierdut**, p.49).

Planul ideatic al poetului hunedorean surprinde prin vastitate și epatează prin limpezimea mesajului formulat. Clar, concis și febril, el afirmă că: „originalitatea nu există – chiar și asta este un clișeu, / fiindcă original nu e nimic, nici vestitul scris de mână” (**aerofagia**, p.52). Oricum gestul pe care îl face poetul, va fi interpretat în diferite feluri, bazându-ne pe limitate capacitate a omului „modern” de înțelegere și acceptare a oricărui demers cultural: *poate așa vor ști că există pe undeva un înger, o piatră / ce sare în ajutorului vasului scufundat. / și cum unele întâmplări au loc la timp – moartea / celui zidit între vorbe de duh va să fie crezută*” (**motive de trăit**, p.17). Ba, mai mult decât atât: „...ghimpii noștri de / trandafir sunt unghiile, glasul și textul” (**pluralul substantivului gând – „gândaci”**, p.42). Printre efuziunile de episoade epice împrumutate din cotidian, există și momente lirice speciale, ce incită imaginația lectorului: „răcoarea nopții, produsă de ventilatoare, / face luna să vâneze – păsări adormite în chiparoși, / umbra lăsată de un băiat la o fată” (**călătoresc cu atlasul**, p.23), ori „și oboseala i-a pus pe figură zâmbetul vechi / din tabloul ascuns în valiză” (**mixaj poetic**, p.14).

Instinctele canibalice completează peisajul picaresc în care are loc - de fapt - dedublarea personajului. Poetul reconstituie coordonatele cotidianului - așa cum îl cunoaștem - un cotidian macabru, care incită la violență. Un cotidian în care valorile autentice sunt anihilate prin abundența de nonvalori, în care zâmbetul nu-și mai găsește locul pe chipurile oamenilor: „o seară ca oricare alta, cred că toate sunt la fel: / cu știri macabre, suiciduri și alte chestii picante / care prin comparație / infernul vieții noastre suportabil” (**instincte canibalice – primul semn**, p.57). Continuând discursul liric asupra rolului și

locului poetului și implicit a poeziei în contemporaneitate, Liviu Ofileanu atenționează asupra decăderii moralei societății civile, prin subminarea încrederii oamenilor în ei înșiși: „detonarea încrederii în tine are loc în ceilalți, / ei te judecă fără să priceapă / și arată cu degetul geamantanul cu hârtoage arse în public/ în vreme ce lumina geniului tău le ustură ochii” (**păpușa strecurătoare – coapsă**, p. 60). Mai mult decât atât, se produce o „atrofiere” a sentimentelor profund umane, inerentele valori ale poeziei, ce nu diferențiază de celelalte specii: „și astfel elimin din vocabularul uzual cuvintele de prisos/ cum ar fi suflet inimă soare și lună,/ vis iarbă înger și piatră,/ iubire și fântână fereastră și odaie...” (**chitanțe și bonuri alimentare**, p. 64). Concluzia poetului este tristă. El se îndoiește profund de noblețea sufletului uman, de existența și recunoașterea valorii: „... - știi că sângele albastru / a expirat odată cu invenția ghilotinei.” (**coliba din pădure**, p. 65).

O carte de poezie puternică (cu personalitate), dar care trebuie citită într-o stare de luciditate severă, existând „pericolul” inducerii unui delirium tremens. O carte „tare”, ce te va impresiona de la prima sa poezie. Originalitatea împletirilor de epic și liric, polemica asupra unui fapt real căruia i se acordă sensuri noi, stilul relaxat al autorului și scara ascendentă a stărilor care încordează simțurile la maximum, ar fi câteva dintre valențele cheie ale cărții. Dacă ar fi să enumerăm aspectele mai puțin plăcute (mie – ca cititor) mi-ar fi foarte greu s-o fac. Totuși, mi-ar fi plăcut să descopăr (în hățșul de aspecte degradante evidente ale societății, eticii și moralei umane) stări – „soluții”. Stări poetice pozitive care să anihileze răul și nu să-l amplifice, stări – „izvoare” de lumină. Mi-aș fi dorit să-l descopăr pe poet mai optimist, mai versatil. Bineînțeles că misiunea poetului nu este aceea de a căuta soluții, ci de a crea dileme, de a adânci misterul – prin poezie. Pentru mine, personal, există în jur suficientă „vizibilitate” a fenomenelor degradante în toate „substraturile” vieții, încât stările mortificatoare mi le-aș dori străine. Cu toate acestea, sunt stricte puncte de vedere, sunt păreri ale unui cititor care încă mai

(continuare în pag. 23)

Lileu Nicolae VĂLĂREANU (SÂRBU)

Într-un alt anotimp

Anotimpul poemelor nescrise
femeie izolată între mine și scris
izvor între sete și moarte-n pustiu.
Clipele furate de ape,
nuferii poartă copiii pe frunze
lângă lacuri au fost văzute viori
la care grierii n-au voie să cânte.
Păsările au luat instrumentele de suflat
au trezit zburătorul din poveste
prin cântecele târzii ale serii,
l-au izgonit în noaptea făgăduită somnului
la fetele dintre ape și păduri.

Mângâindu-le a șoptit fiecăreia în vis
viața și sufletul lui furtunos,
lămurind stele-n mișcare
la retragere în castele de iubire
din inima de nisip a poeziilor.
Odată cu ceasul cocoșilor de lună
când se vor crăpa zorii
și muzele ies din letargie
își vor scrie poemele
pe palma dreaptă a soarelui
într-un alt anotimp.

Noaptea albe

Acum știu ce dorești
Ce ascunzi în cutele nevăzute ale minții
Am pătruns în labirintul inimii
Cum prind semințele rădăcini în pământ
A-nceput să se ridice negura
Cerule meu se înseninează la față
Noaptea devin albe, zilele lungi
De împotrivire când te vei rupe
Voi simți cum se topesc clipele de bucurie
Pe care nici un zid de vată
Nu le poate opri

Un fel de ardere

în miezul iernii
bucuria mi-a încălzit inima
trupul ei și trupul meu
sunt două jumătăți de clepsidră
în care arde nisipul

Să te ridici pe coloane de aer

mereu omor câteva gânduri
prin nenumăratele căutări zadarnice
toate pe drumuri neumbrate

mă înghesuie pofta de nimicuri
să le sortez înăuntrul meu pe rafturi
și nu mă mai găsesc
nu mă pot aduna acasă
deși plouă într-una cu piatră

m-am încăpățânat și am reușit
să mă rup din strânsoarea ta și din plictis

sunt prins în clipele
care-mi tulbură somnul
femeile îmi aruncă privirile țintă
dincolo de ele nemărturisirea, dincoace
mândria
și lipsește pacea
lipsește statornicia

acum mă consolez instantaneu
că lucrurile se pot întâmpla foarte repede
pe retina ochiului și pe fețele anotimpurilor
și nu-i greu să te resuscitezi
sau să te ridici pe coloane de aer

În trăsura de epocă

Nici o dimineață coclită de toamnă
nu-mi oprește pornirile pe drum,
plopii declamă pe margine solitudinea.

Ochii sub pleoapele țesute și reci
caută sub învelișul cochiliei de sidef,
sămânța ascunsă-n pântecul femeii.

Noaptea așteaptă nervoase la rând
să se spovedească de ultimile păcate,
înainte ca iarna să-și calce pe răni.

Doar sărutul învinge surâsul împlinit
cu o lumină penetrantă pe sub pleoape,
dincolo de orice așteptare învinsă.

Se deschid în amândoi ferestrele zilei
dragostea intră pe porțile cetății,
o prințesă în trăsura de epocă.

Închidere în sine

Zilele se dilată,
smoală pe șosele
sub greutatea
soarelui arzând.
Ți s-a împușinat vederea, trupul,
și gândurile de dragoste
pe care le alungi
mai tot timpul
de acasă

Georgiana STAN**Orașul în lumini**

la ora opt: treizeci și patru
toate luminile albastre
se închid
până când soarele cade
vertical pe suflet,
luminile se zbat printre
visuri trecute
prin mâinile zeilor
ce se cuibăresc în cer,
de acolo toamnă ei
băutura fericirii,
pierdută de oameni cu umbrele
ce se feresc de iubire.
Dumnezeu a stins de mult lumina.

Cădere lină

am căzut din timp,
dintr-un nor al întâmplării
în pădurea de beton, colorată
cu rugină păstrată încă
de pe vremea dacilor,
când statuia amiezii
strălucea ca un
foc pe nisipul
mângâiat de valuri,
acum doar Dunărea
dansează în jurul
orașului
în care spiritele
au uitat
că ceasul a stat.

Fantomele au învățat să meargă

fantomele orașului au învățat
să meargă pe sub străzi,
pe sub blocuri
și gâdilă trecătorii
pe la tălpi,
le fură umbrele
și le închid în cufere
aruncate apoi
în Dunăre.
Dunărea a știut întotdeauna
Să vorbească trei limbi:
a vieții, a morții și engleza.

privesc într-o vitrină
o amintire
s-a furișat acum două zile
în afara mea
credea că scapă
dar eu nu o voi lăsa
să se piardă în orașul
cu frunze
prea verzi
și lumină prea dulce
e periculos să îți

lași inima afară
poate traversa pe roșu
polițistul de la colț
îi va da amendă.

Așteptare

aștept în gară
un tren ce nu va veni
niciodată
adierea se sfarmă
în bucăți,
cioburile cad peste șinele
de tren umplut
cu așteptările fiecăruia
de parcă viața nu mai trece
suntem oprți cu toții
în așteptare
de fapt, ce așteptăm?

Vis de noapte

m-am trezit odată, noaptea
în centrul orașului
și nu era nimeni
magazinele își închiseseră ispitele
oamenii pleoapele și visurile
iar eu respiram un
aer altfel întunecat și rece
uneori avea nuanțe
de albastru
degetele mi se prelungeau
în imagini albe
în spate îmi creșteau aripi
de fluture colorat
și după umăr săreau
bucăți de lună
sunetele fulgerate-n stele
m-au trezit acasă-n suflet

Primăvară dulce

leșim din umezeala blocurilor reci
Ca dintr-o închisoare de beton.
E altfel afară, soarele e băgat în priză.
Tu simți că e altfel, că suntem liberi
Inspirând aerul cald de flori,
Mă iei de mână, tremur,
Zâmbești, iar primăvara aruncă fiori peste noi,
Atunci să ne jucăm cu ea,
Alergăm pe străzile verzi,
La un moment dat cred că zburăm.
Suntem toți organisme
Ce funcționează cu primăvară.
Haide, ieși în primăvară,
Ai curaj și respiră-i aerul!

Lucrare premiată la Concursul de creație literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", ediția a III-a a Târgului de Carte "Axis Libri", Galați, iunie, 2011.

Anca BULGARU – Expoziție de pictură

Apus pe mare

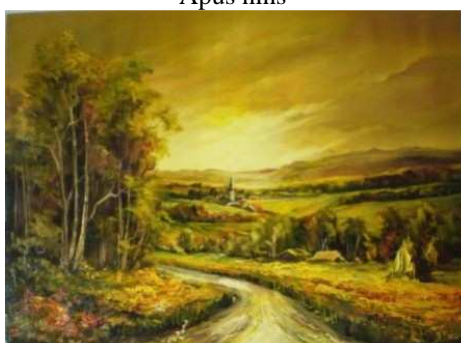
Apus nins

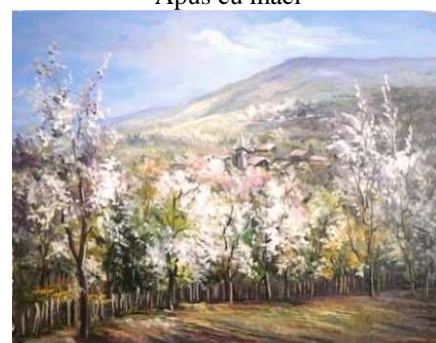
Apus cu maci

Magie

Apus

Arătură de primăvară

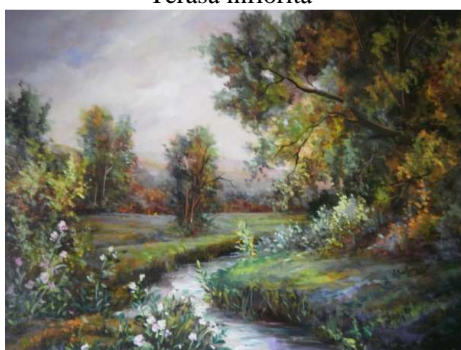
Terasă înflorită

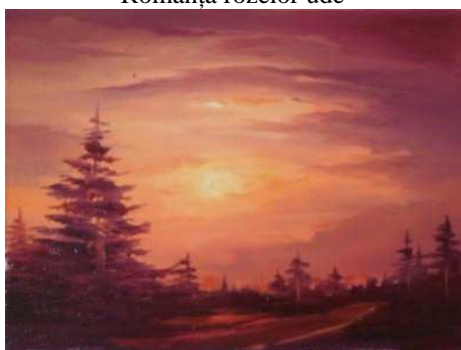
Romaña rozelor ude

Primăvară oglindită

Romaña rozelor ude

Miraj de seară

Maci roșii în vas ceramic

Anemone multicolore

Garofițe cu lalele

Impresie

Marin MOSCU

Coasa

Zilele clocesc
În brațele arțăgoase
Ale timpului.

Tu prinzi ridul
Sufletului
Pe șiragul lui
Însângerat –

Verbe
Despre funeralii
Izbesc fața oricui
Pe neașteptate...

Zilele clocotesc, mamă,
Și coasa timpului
Își ascute limba.

Vei ști...?

Vei ști vreodată că ți-am fost
Și ram și floare-n zi de post,
Și susur lin de poezie –
Și undă veselă, zglobie?

Vei ști că am visat mereu
Să-mi stai la piept frunză lipită,
În hoinăreli să-mi fii ispită
Și în durere panaceu?

Ochi de vis, ori de ninsoare,
Gând de-abis sau înălțare,
Tu ești soarele, lumina,
Sau ești vestea că-mi porți vina

De-a fi floare-n zi de post,
De-a ști versul cel sublim,
Pentru care are rost
În iubire să plutim?

Vei ști tu că amândoi
Românim și după ploii,
Și-n susur de poezie
Românim o veșnicie?

]

Uitare

Omățul adună
Ultima zvâcnire
A frunzelor agățate
De-o pală de vânt.

Soarele coboară
În camera mea
Și-n dedesubt nemuririle
Cheamă
Poamele arămii,
Amintirii,
Și le zidește-n umbra
Nunțiilor
Neînfăptuite.

Omățul adună
Ultima zvâcnire
Și tu îți cerți
Cenușa uitării
Din poalele începutului.

Trecerea orizontului

Orizontul se curbează
Odată cu zarea,
Eu rămân neclintit
Vopsind
Perfecțiunea imaginară.

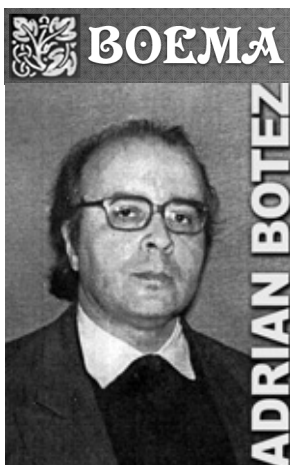
Voi închide zumzetul liniștii
Atunci când
Orizontul va trece
De mine
Prin mine!

Joc la două capete

Soarele joacă la două capete –
Răsărit și apus.
Între nord și sud
Toamna sufletului
Scutură semnele
Răului:
Un rid la ochi,
Un rid în inimă.
Cine suspină naiv
În gingia fără dinți
A vântului?

Viața și moartea.
Pe roata lui Ixion,
Scânteilor se pun semne:
Nașteri la rând,
Plecări pe sărite!

Adrian BOTEZ

Unele riscuri ale îmbelșugării talentului: „Poezii de dragoste – antologie” de Ionuț CARAGEA

Scoasă de Editura FIDES din Iași, în 2010, antologia scriitorului româno-canadian, Ionuț Caragea, intitulată, cu simplitate (nu știm și cu câtă modestie...): **Poezii de dragoste** - 148 de pagini (cu o foarte incisivă cultural-problematizantă Prefață, de Corneliu Leu) - nu este, în niciun caz, ceea ce pretinde a fi, un oarecare inginer de la U.S.R. (...vreau a zice, dl Horia Gârbea - care, deocamdată, are mari dificultăți cu cititul pe orizontală... al Prefeței lui Corneliu Leu - așa că, „mai va” până la verticala, de Coloană Infinită, a Poeziei!!! – ...de aceea și apar, pe blogul inginerului userist, alegații aberante, referitoare la secvențe.. „din alte filme” - vizionate de domnia sa, în realitate ori în... coșmarul imposturii!: „**Ionuț Caragea nu e un simplu grafoman, mai exact e grafoman, dar nu simplu (...). Poetul începe să delireze despre «mitra genunii», «paingul orb» și alte tîmpenii (...)**” [1] etc. - ...ce înțelept era latinul: „**Si tacuisses, philosophus mansisses!**” - ... dar de unde „înțelepciune” la un individ care n-are de-a face cu literatura / arta, decât pentru că e Directorul de imagine al U.S.R. și, implicit, țuțerul / belferul d-lui acad. prof. univ. dr. N. Manolescu, șeful U.S.R.?! [2]) – ...însă, din păcate, antologia pe care o privim, în aceste momente, nu este nici ceea ce și-ar fi dorit, în mod sigur, autorul - și, firește, nici tocmai ceea ce ar fi așteptat cititorul.

...Există în acest volum inegal valoric, splendori impresionante, dar și pulberi... – serafic-rafaelite imagini izbăvitoare de Duh:

... cf. Album, p. 24: „**mă sfințeam în iordanul pulpelor tale**”, sau „naiva” (în sensul fermecător, post-impresionist, al lui Henri-Julien-Felix-Rousseau „**Le Douanier!**”), sfios-creștina **Întrebare retorică**, p.70: „**oare o poezie / fără tine și fără mine / nu se va simți părăsită / de dragoste?**”, inteligente și dinamice crochiuri lirice: „**vom face dragoste în rime / îmbrățișate / încrucișate / până când toate nopțile / vor fi albe**” (cf. **Nopti albe**, p. 87)

... sau lirice tablouri luxuriant-expansiv-orientale, pline de o religie păgână și candidă a iubirii: „**locuiesc într-o cameră / cu pardoseala mozaic de săruturi / încă-ți mai simt mirosul tălpilor și dogoarea**” (cf. **Phantom limb**, p. 90), ori adevărate

kenoze (goliri de “ego”, de sinele terestru) heraldice ale iubirii: “**Priveam infinitul de la umbra sânelui tău, / pescărușii zburau prin mănunchi de fuior, / pe umărul stâng îți plana un cocor, pe dreptul Soarele își trăgea răsuflarea**” (cf. **Priveam**, p.92) - sau

... alcătuirii de mitologii “ad hoc”, dar... vechi, grațioase, fermecătoare și frumoase precum lumea și... sirenele / ondinele / știtele: “**deseori iubita mea cântă / la miez de noapte / vrăjește pescarii**” (cf. **În altă viață am fost un râu**, p.118) -

alegorii și elegii erotice, ipostazieri hieratice, de o melancolie atât de înaltă, încât te face să te cufunzi în Sinea Cosmică: “**iubito, / m-ai învins și mă declar iubit / zâmbești filigran la colțul gurii de aur / îmi arunc ghearele ancoră în spatele tău / vântul îți bate în pânze valuri te poartă / departe ia-mă cu tine arată-mi / cum se înșeală o moarte**” (cf. **Aripi de pești**, p.30) - sau, chiar,

întregul poem de debut al volumului, poem impresionant, prin delicatețea sa romantic-supra-realistă - **Am rupt o foaie de hârtie**, p. 23: “**dintr-un caiet / dintr-un oarecare caiet / am rupt o foaie de hârtie / după ce am lăsat-o plină de semne / am strâns-o în palme cu ură / și mi-am îndreptat privirea spre coș / și parcă... / și parcă ceva / ca un foșnet de frunze / ca strigătul unui copac trecut / prin nu știu câte generații de prese / și parcă ceva îmi spunea / să nu mă grăbesc / și-atunci am desfăcut încet-încet / acel cocoloș de hârtie / și... înăuntru / iubita mea stătea / cu capu-ntr-o genunchi / și plângea**”) - sau expresionista și covârșitoarea panoramare cosmo-lirică a iubirii, din poemul **În inima orașului**, p. 66: “**Eu și femeia din lacrimi / Ne desfășuram viața / În fața marelui ecran celest / Undeva în arcuirea Lunii / Ne confesam gândurile clandestine**”... -

...dar și alunecări spre banalul prețios - cum e cazul sintagmei “**iubirea mea focoasă**” (cf. **Întinderi abisale**, p. 68: “**aș vrea să fie-un trăznet iubirea mea focoasă / și tunetul să urle sub talpa mea mizeră**”),

(continuare în pag. 11)

...reușite experimente, de tip marinsorescian - întru acordarea viziunii poetice, la modernitatea tehnologică a veacului XXI, dar nepărăsind, nicio clipă măcar, tezaurul arhetipalității mitice a umanității: **“au fost odată ca niciodată / doi ioni împovărați de iubire / staționau fiecare pe orbita lumească / ei știau unul de altul și încercau să sfideze / teoria relativității se întâlneau în vise / își descărcau sufletele împărțeau trupuri și stări / centrul de greutate era în inima lor”** (cf. Ion și Ioana, p.72) - sau: **“să învățăm să piratăm iubirea / copyrightul unui sentiment extrem de costisitor / s-o tragem la indigo în loc să mirosim liliac / să îi poruncim să ne facă pe plac / fără prea mult efort / cu maxim de confort”** (cf. Să învățăm să piratăm iubirea, p.96)...

Scritorul Ionuț Caragea

...dar și regretabile ratări, spre frivolitate în jocul rimelor și insuficient control al semanticii (și insuficientă observație a „istoriei” evolutiv-involutive a semanticii cuvintelor!):

a) **“cu timpul aurul se schimba-n tinichea / și dragostea ți se va părea lichea”** (cf. Inel de logodnă, p. 61), sau: **“Cu toate dorințele te voi cuprinde / Până la a doua rundă”** (cf. Îndrăgostit de cursă lungă, p. 64), sau: **“eu sunt în junglă un leuț – coamă zburliță”** (cf. Iubita de la capătul lumii, p.76), sau: **“iubi (n.n.: sic!), / acuma desăvârșesc arta”** (cf. Iubita mea, marțiană, p.80), sau diminutivări interzise, tacit, prin legea bunului-gust, de poezia ultimului veac: **“Iubi-te-voi iubeață, iubire, iubăreață / Drăguța mea drăguță”** (cf. Iubi-te-voi, iubito, p.84) etc. - sau rămăneri / întârzieri, lipsite de farmecul stampelor ori de aromele vechimii, în secolul al XIX-lea: **“Să te-alerg pe malul mării, / Să-ți spun șoapte dulci de-amor / și în clipa sărutării / să sfidăm natura-n zbor...”** cf. Te-am dorit, p. 103) - mici blasfemii și eclecticisme religioase, destul de grosiere (ce pot fi, s-ar zice - “trecute cu vederea”, în zile precum cele ale veacului XXI... dar, în sine, foarte stânjenitoare, pentru viziunea românească a Dumnezeirii!): **“este acum o fată mărie / însămânțată de dumnezeul ce se reîncarna în mine / a nu știu câta oară”** (cf. Tanti, tanti, p.104).

b) ori chiar alunecare spre „banlieu” și spre „ahturile” țigănești-lăutărești (dar nu de secol al XIX-lea și nu „à la Miron Radu Paraschivescu!”), ale Demiur-gului-Poet; spre pildă, **Ah, Ioano**, p.44: **„ah, și ce pomeți, / sinceri și glumeți (...) ah, și sânii tăi, / plini de vânătăi, / ah, și ce buric, / fără șiretlic, / ah, și ce mai spate, / de-o să am păcate, / ah, și ce mai brațe / or să mă înhațe”** etc.).

Toate aceste ratări sunt riscuri deja asumate „din naștere” ale manifestării dinamice a unui talent (prea) îmbelșugat, iar nu excrescențe monstruoase, nefirești - pentru Poezia oricărui Autentic Poet.

...Noi știm foarte exact, acum (după ce i-am citit, lui **Ionuț Caragea**, câteva volume de excelentă Poezie!), la ce înălțimi suverane se ridică talentul lui **Ionuț Caragea** - și, tocmai de aceea, ne cuprinde nostalgia, văzând cât de neglijentă i-a fost selecția poemelor. O „**antologie**”, cel puțin așa ar fi de dorit, ar trebui să adune/culeagă (...cu extremă răceală axiologico-chirurgicală, cu nemiloasă luciditate, folosind instrumente delicate precum firele pânzei de „paing”...) - bijuteriile cele mai orbitoare ale „coroanei”, ale antecedentelor cărți... - cărți, poate, scrise prea impulsiv / intempestiv, la temperaturi maladive... și, deci, purtând, agățate de metalul prețios - inevitabilele zguri. Dar, din păcate, mulți scriitori, chiar dintre cei universal consacrați, își ratează „auto-retrospectivele”, nu stau la distanța optimă față de „tabloul” creației lor trecute, atunci când își execută selecția pentru „**marea sinteză orfică**”. Și atunci, devin firești scurgerile de aluviuni, peste chipul Giocondei... Ar fi de preferat, zicem noi (după experiența unor serii de „vizite” pe sub „simezele” retrospective ale poezilor lumii) ca niciodată, vreun Poet, să nu fie încercat de luciferismul „auto-antologării”: antologiile să i le facă, totdeauna, fără excepție, doar...posteritatea cititor-admirativă!

...Dar, ceea ce este indiscutabil, este îmbelșugarea Harului, la **Ionuț Caragea**. De aceea, nici nu sunt atât de supărător-agresive „ratările de selecție”. Cine are un talent viguros și stufos, aproape furibund, precum **Ionuț Caragea**, este firesc să producă, pe lângă admirația față de sublimul coroanei avântate spre stele, și umbră: îți mai tragi sufletul, în conul de umbră al ne-izbutirii, pentru câtă sufocare cu Frumos te-a obligat să absorbi, prin bieteale tale două nări și două pupile, strangulate-îngustate, ca la feline, de atâtea năvale de lumină orbitoare.

...Totuși, pe viitor, trebuie făcut ceva pentru a-l pune de acord pe (prea)plinul de Har-Poetul Princiar, **Ionuț Caragea** - cu micii (sau mai marii) demoni ai deraierilor semantice (și chiar de „gust”!).

(continuare în pag. 12)

Soluția am dat-o deja; după opinia noastră: **Ionuț Caragea** să nu-și mai pritocească/alcătuiască, în singurătatea auto-admirativă, propriile-i antologii... - ci să lase posteritatea să-i „cearnă” și... „discearnă”, întreaga Poezie. El, **Ionuț Caragea**, să se lase în voia fluviului Creației Orfice, adică, să facă ceea ce **trebuie** să facă orice poet, pentru că este **singura lui misiune**: să-și **scrie** „**Dicturile divine**” cu frenezie (neîntreruptă de zvârcoliri, ispitiri și curiozități narcisiace!), să consemneze **totul**, el, Martirul Scrib Cosmic, aflat în ek-stasis! - ...și să-și facă această datorie, față de Dumnezeu și Univers, cu uluire de veșnic copil, întru veșnic regenerată prospețime a sfâșierii sacrificiului hristic.

Note:

1 - Cât de multă bună-credință etalează inginerul userist (dl Horia Gârbea!), față de **Ionuț Caragea**, se poate vedea în modul cum amestecă valoarea (sau, să zicem: nonvaloarea... dacă așa crede ignorantul în ale literaturii, domn' inginer!) cu... numele sau colecția unei edituri?! Îl cităm pe dl inginer: "**În ilustra editură și colecția ei Eidos (există un brand în jocurile pe calculator numit așa) au apărut autori ca Florin Țupu, Virgil Poiană, Nicolai Ciobanu, Teofana Botoșineanu**". Azi, dragă domnule, dacă dai bani "**câți se cuvine**", poți fi publicat, și handicapat mintal să fii, până și de... Editura Institutul European! - ...și invers: oricât talent sau, cine știe, chiar genialitate, ai avea, dacă nu te-ai pus bine, din vreme, cu "hahamul", rămâi să te publice Editura din Cârligații din Deal! Spre exemplu, Iulia Hașdeu, geniala fiică a lui B. P. Hașdeu, a fost publicată, înainte de 1989, la Editura **Litera**, vestită pe atunci ca fiind "**ultimul refugiu**" al celor neagreați... culturnico-politic (...și, de atunci, nu s-au schimbat prea multe și nici fundamental!).

2 - Și superficialul „elefant” Alex Ștefănescu are o tentativă de critică (jumătate de pagină), în care confundă critica literară, cu referiri / atacuri (de o penibilă vulgaritate!) la persoană: "**Ionuț Caragea etalează o masculinitate feroce**" etc. Cam multă „atenție” acordată de „barosanii” din U.S.R. d-lui **Ionuț Caragea** - ...pentru ca apoi, perfect logic, să se afirme... "**grafomania**" - nimicnicia scriitorului româno-canadian...!!! Păi, domnilor boss-useriști, decideți-vă, pentru Dumnezeu: dacă e atât de neimportant ca scriitor, de ce vă preocupă și chiar vă întreceți, care mai de care, să-l spurcați pe **Ionuț Caragea**, din toate puterile voastre?! Ceva nu rimează... și **Ionuț Caragea** "**cum a fost, așa rămâne**" - adică un **autentic** și îngrijorător (pentru voi!) de talentat și cavaleresc-combativ (deci, periculos!) scriitor/**artist**!

BIBLIOTECA Județeană
Lansări Cărți
Dreptăciune
Teatru Tombola
Dans Noutăți
Lectură Cursuri
Premii Edituri

EDIȚIA A III-A GALAȚI 1-5 Iunie 2011
FESTIVALUL NAȚIONAL AL CĂRȚII
www.bvau.ro

AXIS LIBRI

Festivalul Național al Cărții, „Axis Libri” Galați, iunie 2011

În perioada 1-5 iunie 2011, Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” din Galați, sub patronajul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, cu sprijinul Consiliului Județului, a Consiliului Local și Primăriei Municipiului Galați, Universității „Dunărea de Jos”, Inspectoratului Școlar, Palatului Copiilor, Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniu național, Editurii Eikon și în colaborare cu instituțiile de cultură: Teatrul Muzical „Nae Leonard”, Teatrul „Fani Tardini”, Teatrul de Păpuși Guliver, Muzeul de Istorie, Muzeul de Artă vizuală, Centrul Cultural „Dunărea de Jos”, Casa de Cultură a Sindicatelor, a organizat cea de-a III-a ediție a Festivalului Național al Cărții „AXIS LIBRI”, adresat iubitorilor de carte și lectură, atât cititori cât și creatori, editori și difuzori, care au participat în număr mare la programul generos prezentat prin diversitate și calitate.

Dedicat tuturor vârștelor și etnilor, evenimentul s-a petrecut în același plăcut spațiu gălățean devenit tradițional, pe Aleea Domnească (Zona „P”-urilor spre Elice), unde a fost realizat un complex expozițional cu circa 30 de standuri mobile outdoor, cuprinzând produsele a circa 150 de edituri românești și străine. Târgul și-a propus să stimuleze interesul pentru lectură, să cultive satisfacția dialogului viu între producătorii și consumatorii produselor culturale specifice, dăruindu-le bucuria întâlnirii cu cei mai cunoscuți scriitori, organizând dezbateri deschise pe teme de interes cultural, aducând în atenția lor cele mai recente apariții, precum și volume îndrăgite.

În cadrul Festivalului s-a disputat și concursul de creație literară pentru elevi. Sub titlul „**Scriitori de ieri, de azi și de mâine**”, concursul a cuprins două categorii de vârstă: 9-14 ani și 15-18 ani.

Câștigătorii acestui concurs și premiile atribuite au fost următoarele:

Marele premiu: *Bocăneală Costina-Alina*

Premiul pentru eseu: *Strat Livia, Dragomir Radu-Ioan*

Premiul pentru stil: *Stan Georgiana, Suruianu Iulia, Semciuc Andreea-Georgiana, Mereuță Cătălin*

Premiul pentru originalitate: *Podoleanu Raluca, Zibileanu Iuliana, Filip Laura, Dogaru Simona*

Premiul Junior: *Smadu Claudia*

Premiul revistei „Boema”: *Marinescu Mihnea*

Premiul revistei „Dunărea de Jos”: *Dragomir Radu-Ioan*

Premiul Revistei „Axis Libri”: *Dima Ioana Claudia, Ciurescu Alexandra-Cătălina*.

Revista Boema adresează și pe această cale felicitări atât câștigătorilor, cât și tuturor participanților la acest act onorabil și convingător de confruntare artistică.

Radu MUREȘAN

Din Serai furăm mileuri

Generația 1990 este de multe ori pusă în situația recunoașterii simbolurilor comuniste și implicit distrugerea lor prin mijloace de afirmare adoptând unul din cele două mari curente ideologic-comportamentale ce brăzdează România, manelismul și... încă ceva...

Făcând parte din această generație mi-e ușor să găsesc aceste simboluri comuniste doar în filmele cu tentă comunistă de melancolie și de renumerații storcătoare și cât de cât prin site-uri diverse de pe internet sau poveștile părinților. Dar noi cu toții, pentru voi, noi acești copii, mereu cu sapa în mână de suveniruri roșii atrăgătoare, vom purta stigmatizați viața voastră, viață ce din păcate nu o putem înțelege și, chiar mai rău decât în comunism, trebuie să o trăim ca libertate supremă, nu ca obligație supremă de beneficii aducătoare.

Tot ce ne-a condus aici, atât de departe de țărnul comunist însă în derivă, același lucru ne ține în viață, și anume, amintirile isoriei noastre ce cu grijă și respect o învățăm însă cu fală și manelism o afișăm, uitând ziua de mâine.

Poporul român este cu adevărat binecuvântat de Dumnezeu, însă e binecuvântat cu darul uitării, acest prețios dar de însemnătate milenară și progres în regresia dezvoltării. Societatea este cel mai bun călău al ei însăși. Ea a rămas încă la stadiul de planuri cincinale și astfel, răspunde afirmativ la întrebări de viață bună interogatoare. Pentru societate, ecranul subțire și leasingul sunt cele două mari chivoturi la care în vremea Congreselor, nu se putea ajunge.

Jucăriile copilăriilor la indigo din perioada pesimistă încă miros a plastic ieftin însă zâmbitoare sunt la fel ca părinții cu „brățări de aur” purtate pe brațele ce țineau mamuții din fier și poluare... noi vrem electricitate și benzină să topim plasticul jucăriilor storcând o lacrimă din ochii părinților, și poate atunci vom realiza ce înseamnă perioada socialistă...

Neînțelegerile nu se opresc însă aici... părinții bătăturilor din palme vor odrasle școlarizate însă salariul visat e dat de clientul servit pe vas. Expresiile și cuvintele neînțelese mai mereu de tineri, lipsa de proprietate a termenilor în general, transformă maste-ranzii facultăților renumite rural în pacienți sociali.

Închistarea nu se reduce doar la libertatea de exprimare ci și la limitarea alegerilor cu privire la modelele de urmat. Comunismul lasă în urmă pata de cerneală sub care se află scris cuvântul „emancipare”. Prin neînțelegerea termenului de către popor în general, emanciparea se traduce la români prin

călcarea în picioare a valorilor morale și culturale pentru a deveni cunoscut și deci, cu bani și „valoare”.

Latura migratoare a poporului român este termometrul aerului extern, schimbul de temperatură în acest caz nu se poate face, franjurile perdelelor de fier nu o lasă... tinerii mai mereu pleacă într-o țară în care părinții nici nu visau să ajungă, plecarea copiilor fiind o mare creație de frică dar și de laudă în același timp, pentru părinți, printre vecini...

Familia e importantă, la fel de importantă ca pentru fiecare latin, însă la fel de mafiotă ca pentru fiecare slav... funcțiile scoase „la bătaie” sunt paravane pentru lucrul în echipă, atât colegială cât și familială.

Blocurile ridicate de părinți, aceste creații de locuri de muncă și de copii, sunt transformate brusc în ritmuri de hip-hop imediat după revoluție, realitatea crudă răcește cd-urile piratate ale artiștilor, furtul din apartamente declanșează orbirea morbidă a justiției și posturile TV din ce în ce mai multe încep să se desculțe la intrarea în apartamente. Însă o mică afacere nepotistă instalează semafoare la trecere, aceste creații de lumină dar și de reguli, excitând sentimente progresive în rândul cetățenilor de modernitate colectori.

După atâți ani de la răscoală nu suntem în stare decât să furăm motive consolatoare din trecut, motive ce explică nimicnicia noastră, exprimată prin cuvinte de ideologii otrăvitoare. Ne legăm de trecutul nostru ca un brand de țară, consolidat de cel răpus de gloanțele celor ce doreau ca el să tacă... și vom continua să furăm, să ne amestecăm, să facem și să dregem detalii, uitându-ne rostul și idealurile înălțătoare măcar în aparență, și vom continua să blamăm pe oricine până când și părinții ne vor fi dușmani, și atunci vom vedea, poate, adevărații dușmani ai societății, ascunși în sufletul nostru maroniu mereu ironizat.

desen de Elena-Liliana Fluture

Alexandru Ovidiu VINTILĂ

**Traian Brăileanu, activitatea politică
vs. opera științifică**

(urmare din numărul trecut)

Teoria comunității omenești este, în accepțiunea lui Dan Dungaci, „un adevărat *opus vitae magnum*”, „un tratat impunător, de sociologie, etică și filozofie, celei din urmă alocându-i rangul esențial nu de *ancilla scientium* căci, pentru profesor, știința trebuie tratată drept *ancilla philosophiae*”⁴³, „o carte unică în felul ei”⁴⁴. Din această ultimă lucrare publicată antum a profesorului cernăuțean distingem teza potrivit căreia *fără acceptarea normelor morale și a ordinii morale ca prototip al oricărei ordini, omul alunecă în anarhie, distruge orice ordine*⁴⁵. Pe aceeași idee, statele naționale s-au format pe temeiul solidarității morale. „Din această perspectivă, deci a unei asumări morale repetabile, se poate spune că *Națiunea devine astfel pentru creștini comunitatea morală pe care o poate desăvârși prin străduințele sale, patria devine sălașul pământesc dăruit oamenilor de Dumnezeu pentru a trăi, ei și urmașii lor, fericiți și îndestulați, dacă vor ști să o îngrijească ca pe o grădină frumoasă*”⁴⁶.

Un alt domeniu care l-a atras pe Traian Brăileanu a fost cel al traducerii, obținând rezultate notabile în urma tălmăcirilor din Kant, Aristotel, Demolis și Montesquieu.

Tot în această perioadă, însă, evident, după rebeliunea legionară, se va declanșa prigoana propriuzisă asupra lui.

Climatul în țară nu s-a îmbunătățit, a rămas la fel: unul în care răul domnea.

Luptele sângeroase au continuat, pe 23 ianuarie 1941 se consemnează faptul că armata a tras în legionari. Anarhia și dezordinea a durat întreaga noapte de 22 spre 23 ianuarie. Generalul Constantin Sănătescu este numit comandantul militar al capitalei, armata primind ordin să ia cu asalt toate clădirile ocupate în prealabil de legionari și să le elibereze de aceștia. Într-o ediție specială a ziarului „Cuvântul” se va publica ordinul lui Sima către legionari pentru ca aceștia să înceteze lupta. În intervalul 24-25 ianuarie 1941 rebeliunea este complet înăbușită, lista oficială a victimelor din timpul rebeliunii, la nivelul Bucureștiului, indicând 20 de morți militari, 51 de răniți militari, 118 legionari decedați, 116 evrei asasinați de legionari. În provincie înregistrându-se 115 morți și 71 de răniți⁴⁷.

Pe 27 ianuarie 1941 se formează noul guvern Ion Antonescu, de această dată fără participarea legionarilor.

În perioada 4 februarie – 7 august 1941 au fost arestați 11.370 de legionari, în toată țara, dintre care 5.320 au fost eliberați după o scurtă perioadă, 6050 au fost deferiți curților marțiale militare, în timp ce 4105 au fost condamnați, iar alții 1945 achitați⁴⁸.

Tot acum, în iunie 1941, are loc procesul intentat atât lui Traian Brăileanu, cât și celorlalți membri ai mișcării legionare care au rămas în țară, sociologul bucovinean fiind acuzat în cele din urmă că „a corupt tineretul”. Întemnițat la Malmaison, o fostă cazarmă, devenită ulterior închisoare, se apără singur

și este achitat, pensionat forțat, după care în 1943 este iar arestat, închis în lagărul de la Târgu Jiu, după care, în primăvara anului 1944, este iarăși eliberat. După aprilie 1944, lui Brăileanu, de mai multe ori, i se oferă chiar posibilitatea de a pleca din țară. Spirit de neclintit, hotărât, cărturarul bucovinean refuză, optând să rămână în țară și să-și asume istoria consumată.

Imediat după 23 august 1944 generalul Nicolae Rădescu, devenit șef al Guvernului pe data de 6 decembrie a aceluiași an, îl nominalizează pe Traian Brăileanu „printre vinovații de dezastrul țării”⁴⁹. Deși grav bolnav, după o criză de ulcer duodenal, este arestat la domiciliu, fiind păzit în permanență chiar în camera unde zăcea. În afara țării, Mișcarea Legionară luptă cu cele din urmă forțe, la dispoziția ministrului german de externe, la 10 decembrie 1944 formându-se guvernul legionar de la Viena, intitulat Guvernul Național Român și prezidat de Horia Sima. Activitatea Guvernului Național Român se va desfășura cu predilecție pe teren militar, soldații români fiind îndemnați să se înroleze în scopul de a lupta, alături de germani, pe Frontul de Răsărit.

Anul 1945 este la fel de zbuciumat ca și precedentul. În afara țării, la 8-9 mai 1945, Guvernul Național Român este dizolvat. O parte dintre legionari se întorc în țară. Se înregistrează acum un curent de apropiere și încadrare a legionarilor moderați în Partidul Comunist Român⁵⁰.

Profesorul Brăileanu, în 1945, este ridicat de acasă, arestat și dus la prefectura poliției unde, în urma unei hemoragii, este internat la secția de chirurgie a Spitalului Brâncovenesc. Aici, datorită celebrului medic profesor Nicolae Hortolomei (profesor universitar, membru titular, din 1948, al Academiei Române, precum și al Academiei Franceze de Chirurgie) care îi acordă îngrijirile medicale necesare, rămâne internat până la proces.

În 1946 va fi inculpat în faimosul proces al mareșalului Antonescu, fiind găsit „vinovat pentru dezastrul țării” și condamnat la douăzeci de ani de temniță grea. A fost închis la Văcărești și apoi la Aiud, Petre Pandrea numind pușcăria de acolo, din cauza numărului mare de scriitori închiși, Uniunea Scriitorilor de la Aiud. Nu mult după ce a fost condamnat, în 1947, sociologul cernăuțean face o criză de ulcer și este transportat în stare gravă la spitalul închisorii din Brașov. În iunie 1947, fără a ține cont de starea în care se afla, o comisie de medici ajunge la concluzia că pacientul nu necesită internarea și decide să-l trimită înapoi la Aiud, acolo unde, la 3 octombrie, moare. Este înmormântat creștinește, de către familie, în cimitirul bucureștean Sfânta Vineri, alături de tată, învățătorul Gheorghe Brăileanu și frate, consulul Constantin Brăileanu. Înmormântarea nu a fost lipsită de efort, corpul neînsuflețit al lui Traian Brăileanu trebuind să fie inițial îngropat în râpa ce ținea loc de cimitir închisorii. Cum familia știa ce urma în urma unui asemenea demers, l-a răpit practic din așa-zisul cimitir și l-a înhumat în București.

În acest context al decesului lui Traian Brăileanu, de menționat este și faptul că medicul închisorii a refuzat să-l trimită la operație, motivând că starea să-

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

nătăii sale nu necesită nici un fel de intervenție chirurgicală. Mai mult chiar, nu cu mult înainte de a deceda, lui Brăileanu i se refuză până și elementarul pachet adus de către familie: „Îmi aduc aminte cu nespuse durere când, la ultima întâlnire, la vorbitorul din Aiud, a trebuit să-i spun că pachetul adus, cu cele două kilograme de pesmet, i-a fost refuzat. Era slăbit, trist, presimțindu-și parcă sfârșitul. Ne-a rugat să avem grijă de mama, să fim uniți, a mai întrebat ce-i face nepoțica Emilia, și ne-am despărțit – pentru totdeauna”⁵¹, mărturisește Tudor Brăileanu, fiul sociologului cernăuțean.

Același Tudor Brăileanu spune despre tatăl său că a avut mereu o grijă sporită pentru familie, având un cult pentru aceasta, și-a adorat soția și copiii, dându-le o educație bazată pe credință, cinste și dragoste de neam și țară. De altfel, grija despre care vorbim a fost constantă și a durat pe tot parcursul vieții sale. Aceasta transpare și din testamentul sociologului despre care Tudor Brăileanu spune că începe cu următoarele cuvinte: „În numele tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh – Amin” și se termină: „Pe copii îi rog să trăiască în înțelegere și dragoste și să-și iubească mama îngrijind de ea și ajutând-o”.

În ultima scrisoare a lui Traian Brăileanu trimisă din închisoare, acesta vorbește de timpurile tulburi pe care le-a trăit, arătându-se preocupat de binele familiei: „Câte n-am petrecut împreună, dragă Milți⁵², timpuri grele și câțiva ani liniștiți... Și ne-a ajutat Dumnezeu să ne creștem copiii, să-i vedem mari și căsătoriți și, acum, dragă Milți, mi-au mai rămas zile să mă rog lui Dumnezeu pentru sănătatea Ta și a copiilor și a micuței Emilița, și să le dea Dumnezeu noroc și fericire. Și-i înșir pe toți: Gheorghe și Lala și Mircea și Dorel – sunt copii buni și ne-au făcut multă bucurie în viață – și nu-i uit nici pe Leny și nici pe Leon a Lalii, care ne-a ajutat și el de multe ori. Și în curând mai multe și Vă sărut pe toți cu dor”⁵³.

Frapează în această ultimă scrisoare că, încarcerat fiind, Traian Brăileanu nu se gândește să se roage pentru eliberarea lui, spre exemplu, ci pentru soție, copii, familie, pentru ca acestora să le meargă bine. Și acest aspect spune multe despre caracterul sociologului.

Parcă nefiind suficient ce a îndurat, pe lângă caznele la care a fost supus în închisorile comuniste, și familia sa este obligată să îndure, după procesul din 1946, o serie de nedreptăți greu imaginabile. Fiul sociologului Tudor Brăileanu subliniază ororile și injustețea cruntă comise de comuniști, povestind cum după procesul din 1946, soția lui Traian Brăileanu, Emilia împreună cu fiica sa, Veronica și cu el sunt aruncați practic în stradă, fiind amenințați, în cazul în care nu se supun ordinului de a evacua locuința, că vor fi deportați în Bărăgan. Ultimii ani, Emilia Brăileanu a fost nevoită să îi trăiască, după ce i s-a luat și pensia, într-o cămăruță de servitori, lângă un WC de mansardă. A decedat în 1972, fiind înmormântată alături de Traian Brăileanu, soțul ei. Gheorghe Simion Brăileanu, fiul cel mare al sociologului, inginer petrolist de meserie, a fost întemnițat în 1958, condamnat la 20 de ani de muncă silnică pentru o presupusă uneltire

contra ordinii sociale, fiind acuzat că ascultă frecvent postul de radio Europa Liberă și asta în condițiile în care nu avea nici măcar aparat de radio. A executat cinci ani, decedând în urma unui cancer pulmonar care i s-a tras din anii detenției. Pentru „manifestări dușmănoase împotriva poporului”, soția sa, Elena a fost și ea arestată și internată într-o colonie de muncă la Canal, un an de zile spălând rufele soldaților de pază. A fost colegă cu doamnele Belvinaru, Ulea, Duca, toate componente ale primului grup din țară de 30 de femei condamnate la Canal. Fiica lor, pe nume Emilia, a stat la bunica ei Emilia Brăileanu, la vârsta de 15 ani, trebuind să fie înfiată de către o cunoștință pentru a putea să fie admisă la liceu. A ajuns profesoară de matematică. Fiica lui Traian Brăileanu, Veronica, soția lui Leon Țopa, a fost mereu șicanată de autoritățile comuniste, fiind dată afară de peste tot pe unde se angaja, ajungând în cele din urmă garderobieră la Hotel Lido și îngrijitoare de copii. Mircea Constantin Brăileanu, inginer de profesie, băiatul mijlociu al sociologului cernăuțean, a avut și el parte de suferință. S-a căsătorit cu Ecaterina, având un fiu medic veterinar, însurat și el și cu doi copii. Cel mai mic copil al lui Traian Brăileanu, Tudor Ioan, licențiat în drept și filozofie, a pătimit și el destul de pe urma regimului comunist, fiind dat afară din serviciu în mai multe rânduri. La un moment dat i s-a propus să-și dezavueze părintele în schimbul unui trai bun. Cum au fost refuzați, a fost trimis să se recalifice, devenind strungar, lăcătuș, mortezor, desenator și în cele din urmă proiectant. A fost căsătorit cu Antoaneta, rod al mariajului lor fiind un fiu, inginer de profesie, căsătorit și cu un băiat. Fiul s-a stabilit în Statele Unite ale Americii⁵⁴. De precizat este și faptul că în prezent toți copiii lui Traian Brăileanu au plecat dintre noi, poate, spre o lume mai bună.

Dincolo de bine și de rău, credem că și lui Traian Brăileanu i se potrivesc ca o mânășă considerațiile caligrafiate cu grijă de Mihai Șora vizavi de personalitatea celui care a fost Mircea Vulcănescu: „Cel mai important lucru [...] este, fără îndoială, deschiderea spre transcendență, uitarea de sine în sensul cel mai bun – ba chiar sublim – al cuvântului, în sfârșit bucuria luminoasă a împlinirii în chiar limitele bieteii noastre condiții umane – bucurie pe care el o răspândea din belșug în juru-i”⁵⁵.

Pe de altă parte este limpede că proiectul științific al lui Traian Brăileanu, sociolog elitist – etnocratic⁵⁶, este unul care poate sta fără probleme alături de cele mai serioase din perioada interbelică, cum ar fi cele ale lui Dimitrie Gusti, Virgil Bărbat sau Petre Andrei, ca să cităm doar o mică parte, dintre personalitățile de marcă ale sociologiei dintre cele două conflagrații mondiale, ale căror scrieri merită cu prisosință să fie recuperate în întregime.

Din păcate soarta operei sociologului bucovinean este una cât se poate de dramatică, aceasta fiind interzisă cu desăvârșire în timpul comunismului. Nici astăzi situația, în cazul său, nu s-a schimbat prea semnificativ, se preferă tăcerea, opțiunea politică a lui Traian Brăileanu fiind cauza principală a acestei stări de fapt: „Orientarea la dreapta a acestui grup i-a fost

(continuare în pag. 16)

fatală. După '44 el a fost îngropat aproape total. Cine mai putea vorbi, fără ton denigrator, despre Grupul de la Cernăuți, sau despre opera lui Traian Brăileanu? Despre profesor s-a vorbit numai ca om politic, deși politica lui a însemnat trei luni de guvernare și restul pușcărie... Iar astăzi, cărțile lui sunt încă ignorate, se politizează în continuare acest subiect⁵⁷, susține cu amărăciune sociologul Leon Țopa.

Fără echivoc, este necesar ca măcar acum în al doisprezecelea ceas să ne debarasăm de prejudecăți, de orice fel ar fi acestea, și să încercăm să punem într-o lumină dreaptă trecutul nostru, și aici mă refer la perioada interbelică, moment când și Traian Brăileanu s-a afirmat plenar, să-l analizăm așa cum se cuvine, cu nuanțele, luminile și umbrele sale. Este adevărat că s-a scris și s-a vorbit mult pe marginea acestui subiect, însă, totuși, prea puțin, din moment ce cunoașterea în acest câmp semantic este încă lacunară. Și asta, mai ales, în domeniile istoriei, filozofiei sau sociologiei. Acesta este și motivul pentru care am abordat o asemenea temă, preocupările noastre de acum încolo se vor canaliza pe restituirea fenomenului Traian Brăileanu, viu, așa cum el rezistă mai ales datorită operei sale. Trebuie să reușim astfel să-l repunem în drepturile sale legitime, acelea în virtutea cărora și-a consolidat un loc aparte în istoria sociologiei, în particular, și culturii românești, în general. De aceea trebuie menționat din capul locului că Traian Brăileanu a rămas drept unul dintre cei mai însemnați gânditori români, teoretician al elitelor, unul dintre cei mai interesanți dintre sociologii europeni ai elitelor, sociolog al națiunii, deschizător de drumuri în sociologia românească, cu o viziune sistemică despre societate, autorul primului studiu românesc de știința politicii, unul dintre cei mai importanți traducători de la noi al operelor lui Aristotel și Kant.

⁴³ Dungaciu, Dan, op. cit., 2003, p. 17

⁴⁴ Bădescu, Ilie, Teoria comunității omeneste – Un sistem de sociologie noologică, în Brăileanu, Traian, Teoria comunității omeneste, Buc./Cluj-Napoca, Albatros/Clusium, 2000, p. XXXVIII

⁴⁵ Dungaciu, Dan, op. cit., p. 37; ⁴⁶ Ibidem

⁴⁷ Mișcarea Legionară în țară și în exil. Puncte de reper (1919 - 1980), de Dinu Zamfirescu, București, Pro Historia, 2005, p. 131

⁴⁸ Ibidem, p. 134

⁴⁹ Dungaciu, Dan, op. cit., p. 15

⁵⁰ Mișcarea Legionară în țară și în exil. Puncte de reper (1919 - 1980), de Dinu Zamfirescu, București, Pro Historia, 2005, p. 154

⁵¹ Ibidem, p. 207

⁵² "Milți" - o alinta, prof. Brăileanu, pe soția sa, Emila Brăileanu

⁵³ Brăileanu, Traian, Ultima scrisoare expedită din închisoare soției, în ale sale Memorii, București, Ed. Albatros, 2003, p. 140

⁵⁴ Brăileanu, Tudor, op. cit., p. 206

⁵⁵ Șora, Mihai, Despre Mircea Vulcănescu, câteva cuvinte... în „Manuscriptum”, An XXVII, Nr. 1-2, 1996, p. 6-7

⁵⁶ Istoria sociologiei românești, Buc., Ed. Fundației România de Măine, 2006, Ediția a III-a, coordonată de Ștefan Costea, sociologul bucovinean încadrat alături de A.C. Cuza, Nichifor Crainic și N. Paulescu, în aria sociologiei elitist-etnocratică.

⁵⁷ Apud Dungaciu, Dan, Elita interbelică. Sociologia românească în context european, ed. cit., p. 29.

Mihnea MARINESCU

elev clasa a III-a, Școala Gimnazială Nr.28
"Mihai Eminescu" Galați

Galați, orașul dintre ape

Noaptea se lasă tăcută și solemnă. Luceferi mulți răsar pe cerul senin de primăvară și se privesc în oglinda apei care scaldă orașul. Sub tainica mângâiere a lunii, Dunărea pare că visează. Obosită de lungu-i drum, mărețul fluviu își calmează apele, își scutură umerii de pământ și descoperă orașul Galați, ca un dar al propriei existențe milenare.

Nici nu se putea visa un dar mai prețios și mai binefăcător pentru orașul nostru decât aceste minunate ape care ne înconjoară. Asemeni Dunării albastre, Siretul, Prutul, lacul Brateș și lacul Cătușa, toate contribuie prin caracteristicile lor deosebite la dezvoltarea unuia dintre cele mai mărețe și mai însemnate porturi din țară. Ca și orașul, portul se desfășoară ca un vast amfiteatru. Frumusețea orașului în această zonă verde scaldată de valurile aurii este izbitoare. Faleza Dunării este un minunat loc de promenadă, unde se petrec frecvent concerte muzicale și întreceri sportive. Sculpturile din metal, originale și colorate, frumoasele vapoare transformate în restaurante însuflețesc faleza.

O altă zonă deosebit de frumoasă pentru odihnă și recreere este Grădina Publică. Brazii înalți, veșnic verzi, florile multicolore și panorama excelentă asupra lacului Brateș transformă grădina într-un colț de rai în care plutește un aer de bunătate, liniște și curată și înțelegătoare iubire...

Orașul dintre ape se mândrește și cu Muzeul de Științe ale Naturii, o construcție grandioasă ce domină malul stâng al Dunării, cu Biserica Sf. Precista, construcția cea mai veche din Galați, cu impresionanta Catedrală "Dunărea de Jos".

Edificii impunătoare prin arhitectura lor, Palatul Administrativ, Palatul Navigației și Palatul Universității ocupă locuri de seamă în peisajul orașului datorită monumentalității lor.

Patrimoniul științei, artei și literaturii cuprinde și contribuțiile aduse de numeroase personalități care s-au născut sau și-au legat numele de orașul Galați: primul domnitor al României, Alexandru Ioan Cuza, a cărui casă memorială se află în orașul nostru, Fani Tardini, renumita actriță, muzicianul Nicolae Leonard, pictorul Nicolae Mantu ș.a.

Azi Galațiul privește cu mândrie peste trecut, peste nesfârșita împărăție a apelor care îl înconjoară. Luna galbenă strălucește, lungind pe Dunărea albastră umbrele orașului. E o noapte frumoasă. Pe cer se aprind candelabre de stele...

Premiul Revistei BOEMA la Concursul de creație literară "Scritori de ieri, de azi și de mâine", ediția a III-a a Târgului de Carte "Axis Libri", Galați, iunie, 2011.

Ioan GHEORGHIȚĂ

Parimie

Realitatea îmi curge
din ochii adânci,
din ochii pretutindeni
ca lacrimile
pe tâmpla albastră
a dorinței,
cineva mi-ar spune că-i plâns,
cineva mi-ar lua dragostea
rotundă ca piatra de izvor
și mi-ar arunca-o
dincolo de asfințit,
cineva mi-ar ciopli
tristețea profundă
chiar aici, în elementele
primordiale,
unghia tăcerii,
sau epiderma întinsă, netedă
a pământului,
cineva mi-ar ridica
realitatea mea
călcată
în picioarele inconștientului
și ar privi-o
indecent de candid.

Doină

Mi-am lungit auzul
pe o apă lină
colorând mirosul
lângă luna plină,

glasul nevorbit
e lumina oare?
mugurii frumoși,
gânduri dau în floare,

mi-am lungit auzul
într-un con de pin,
rupt ca un miracol
fresc de străin,

mi-am lungit auzul...

Liber arbitru

Las lacrima
sa facă ce vrea
pe pământul arid,
să resoarbă amintiri,
să-mi încălzească
chiar
sufletul ombilical
și mai sus, la vedere,
sau sa-mi ude
secunda
adâncită
parietal
(zona interzisă, aș spune),
las lacrima
să-mi redescopere
zâmbetul îmbobocit
pe ramura
verticală
a timpului...

Teorema a-II-a

Litera destinului
scrisă pe trupul
cunoașterii
e ceea ce ar trebui
să existe
pe talpa fugarului
înduioșat
de trecerea relativă
a apei
prin sentimentele
întâmplătoare
ale norilor...

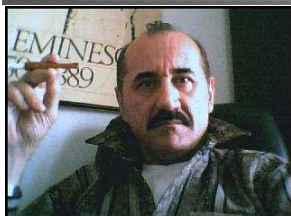
Des-cântec

Ritmul ielelor
nebunelor, suratelor,
codanelor,
pe zidurile nopților
și-a suflat, răsfirat
îndoielile,
pe șira surâsului
și-a adormit bunăvoințele,
pe șoaptele necurate
ale gândului,

ritmul ielelor
mai dalb a-nsurzit,
și mai dalb a-ncernit,
visătoarelor.

(din volumul în pregătire „Solzi de primavară”)

Ștefan Lucian MUREȘANU

Metanoia formelor literaturii și a omului nou

Crepuscul poetic

Literatul adevărat sădește slovele, care înfloresc când cititorul se simte luminat de profunzimea adâncului respirat al ideilor ce emană culturalismul incandescent. O lumină puternică se înalță în Univers spre matricea scriitorului hărăzit scânteierii. Unde imaginărilor împresoară Pământul și tainele creației sale desprind energii din energiile celor care știu să se prindă în jocul luminii. Cei luminați pătrund adevărul scrisului său, cei profani rămân, undeva, în *cercul lor strâmt*.

Cutez să mă aplec peste *înscrisuri* dictate de geniul creației, strâng mâinile la piept și mulțumesc Cerului că ochii mei îmi mai dau posibilitatea să mă regăsesc într-o lume uitată de abjecțiile neinițiaților lumii pseudointelectualilor. Pornesc, împreună cu alți iubitori ai scrisului românesc, pe un drum mărăcinos și întortocheat al inițiaților lumii secolului XXI. Ne oprim, deseori, și încercăm cu puterile noastre modeste să scoatem din întuneric alți doritori de lumină pură, nu *obscuriști*, ci clarvăzători ai ideilor literaturii libere.

Cineva m-a întrebat ce este *literatura liberă*? I-am răspuns, încercând să o definesc cât mai succint: *care transmite noul prin idei ce au luminat cândva întunericul evoluției noastre*. Răspunsul a fost ca durerea unei răni deschise pe suferința dureroasă a unui popor lipsit vreme îndelungată de puterea de a respira singur.

Azi, poeziile sunt scrise cu pricini, cu tânguiri ale lungilor suferințe ale poetului lipsit de puterea de a se văita... Poetul nu se vaită, nu geme, el se tânguește, emană lumină și cine are lumină primește razele lui, încălzindu-se cu sufletul la ele, simțind cum sângele îi umple corpul și îl hrănește cu sănătate spirituală. Poeta Elena Armenescu ne spune cu nostalgie: *Azi am fost din nou / La nucul de argint / Așa cum sta, în plină lumină, / în mijlocul câmpiei, / acoperită de zăpadă / srălucitoare, orbitoare / singur / cu crengile proiectate pe cer...* Unde s-ar fi putut îndrepta acele crengi decât spre lumina cerească, de unde poetei i-au venit în minte să îmbrace într-o podoabă atât de strălucitoare *nucul*, pom sacru și trăitor în *mijlocul câmpiei*, o libertate pe care numai poeta și-o dorește în taină. *Mi-am lăsat gândurile într-o mare uitare de sine*, se alătură idolatriei noastre Cezarina Adamescu, continuând: *De pe ruinele lor, pământufuri de fum alb se înalță / la fel ca pe acoperișul lumii când un cardinal elector...*, nu voi continua cu versurile poetei, ci doar voi încerca să parafrazez, cu o deschidere voită a frumuseții, care înobilează versul cu dorința de a plăsmui tot ceea ce este mai pătrunzător.

În sfârșit, Călin Derzelea ține să ne amintească de sufletul nemuritor și de geneză: *Acasă e în nor, / străin e lutul meșterit / de mâna focului și că poetul rămâne singur oriunde ar fi, pentru că numai în lumea lui el creează fără vibrații, care să-i întrerupă legătura cu inspirația.*

După toate chinurile și ispitele pământestești, după ce cuvântul lui s-a înălțat spre adevărata lumină a Celui de Sus, poezii mai au suflul de a anunța sfârșitul: *E drumul limpezit să vadă mântuirea, / El bate-n ziua sacră, s-a despărțit plângând. / Străbate timpul mitic, cu el e nemurirea, / Se uită-n urmă, plecă, și-a terminat râzând sfârșitul genial, cum maiestuos descrie drumul spre nemurire Elisabeta Iosif, în poezia *Cântec pentru Grigore Vieru* sau să ne inundăm interiorul minții cu nonconformismul lui Cristian Neagu, râzând de sfidătoarea figură a existenței dure: *Căci inima, peste cerebrala rațiune, / Descoperă tardiv superlative consistențe.**

Câtă tărie poate să aibă un biet trecător făurit din lutul genezei și dăruit lumii, spre nemurire, să poată încăpea în sufletul lui diferit de al tuturor acelora ce nu îl înțeleg. Câtă forțare a mimicii înțelepte a acceptării poetului față de grosolăniile încremenite în teluric a profanului râgâitor de jalnice bunătăți culinare. Câtă persistență în puterea de a sta alături de *infami* și câtă nostalgie după o liniște a foșnetului primăvăratec al frunzelor din codru.

Lumină lină coboară peste el și mângăie-i trupul obosit de acceptări. Viziunea poetului nu este clară pentru cel care nu înțelege existența ca mijloc de creație și de iubire, nu întotdeauna de frumos sau de real, ci mai mult de increat. Poetul vede lumea prin versurile lui și o aureolizează cântându-i imn și slavă îi ridică întru nemurire, pentru că el va fi cel ce va dăinui în Univers ca o fantasmă siderală. El nu proslăvește talentul ca procreare umană, ci ca pe un dar divin al unicității sale și nu poate avea în grijă alt destin, pentru că acesta îi este indiferent. Poetul își spune că singurătatea îl deosebește de lumea profană, care îi ia în derâdere talentul deusian de profund versificator: *Semeni au răscolit Cerul, / destră-mând, în științificele lor concluzii, / constelații...*² În lumea pe care și-o dorește, sunt puțini dintre cei ce știu să-i ureze *bun venit* sau *drum bun* atunci când se detașează de ei contemplând Universul ca studiu al viitorului său centru de creație: *eu rămân geometric și ce dacă / mă resemnez / în aceeași măsură suntem împreună simpli / cu anemonele noastre / pe o faleză sau pe un deal...*³

Nu putem spune că în existența sa poetul are tihnă, el este un malaxor în care fără oprire ideile se zbat în mintea lui să-i dea profitul fericirii creației sale, pe care niciodată nu o vede perfectă. El este cel ce mântuiește slova spre o nouă înălțare, o închină duhului, care îi este martor fluxului său de răbufniri, de neajunsuri ce

(continuare în pag. 19)

le face față meditând. Meditația îi este singura formă de evadare din lumea ce îl înconjoară: *îmi era frică dar nu reușeam / să mă desprind din patul în care așteptam / dimineața / și în jurul căruia tiptil pășea o pisică de munte / în culori de alb și gri...*⁴ Cele două culori sunt ale confuziei, ale incapacității poetului de a se ști când ființează teluric și când sideral; în lumea lui, prin ceea ce creează, de fapt el este un produs al Universului, unic și debusolat. Stabilitatea poetului nu este definită pentru că nici timpul lui nu este mărginit și, ca atare, locul său existențial este o lume pe care nimeni nu o poate întâlni, decât numai el: *nu e raiul meu ăsta / de aceea nu judec pe nimeni îmi permit / să fiu trist / când dau pe gât alcoolul cu ambiția oarbă / că înainte de comă voi ajunge / pe dealul cu soare / îmi aștept sfârșitul / momentul acela de scrum dar nu lipsit / de coeziune...*⁵ Poetul are un destin al viciului, un viciu elevat al coexistenței cu lumea și a curiozității acestuia de a trăi cu oameni viciați, de care profită încântându-i cu talentul lui înnăscut și cu ușurința mestecării ideilor și a rostirii acestora în măiestre cuvinte. El îi îndeamnă să bea alcoolul pentru că îi știe efectele, să procreeze, pentru că din plăcerea acestora își completează dorința de a se desfăta și a-și ușura pofta desfrâului. El creează versuri și desface taine, rupe inimi și subjugă pentru sinea lui viciații: *la naiba cu punga de medicamente / sexul meu funcționează și cu bonuri / de masă / sau pot să-ți rad o metaforă / peste / urechi de să... ca o Sură a Vacii / crede-mă / frumusețea ta pute de la o poștă / a var și tetracilină / DANSEZI?*⁶

Viața poetului nu este și nu poate fi controlată de nimeni, este imprevizibil, dar mult introvertit. Vorbește de toți și de toate, dar nimic despre el. Ochiul lui e ochiul minții, care răscolește nevăzutul: *dezordinea obiectelor din privirile tale / îmi poate stârni Furia / îmi poate ațâța Frica / însă, vai, nu Mirarea!*⁷ Oare de care dezordine vorbește ascuțișul slovelor sale lansate ca niște lame subțiri și tăioase de cuțit? Este viața pe care el și-o vede în lumina ochilor, și patimile, și urile tale, și tot neadevărul pe care îl ascunzi sub valtrapurile vieții materiale dar, furia și frica lui nu sunt decât semne, pentru că mirarea de mult l-a întărit în lumea aceasta în care a trăit atât de agitat și neînțeles. Idealul lui este inițierea și detașarea completă de partea materială, el creează, nu cred că pentru tine, ci pentru eternitate, pentru că cei din lumea prezentă lui este o adunătură amorfă, citită la feștani și la pierdere de timp. Timpul pentru poet este sacru, el îi acordă, atât cât există teluric, o importanță deosebită: *Că timpul trece și asprește / Cel must ce curge-n ceas șerpește / Și-urcușul întru vânătoare / Se face pe-un covor de floare / Vremelnic ceas, de neuitare / lubire tu, cu blânde fiare...*⁸ El nu iubește ca un pământean iar femeia în el este un simbol, o inspirație și o dorință a liniștirii instinctelor. Muza este iubirea lui supremă, cea care îl inspiră și îl face nemuritor, este dătătoarea lui de fericire și de împlinire pe toate planurile sale existențiale. E mult sau puțin, nu știe nici chiar el dacă veritabilitatea sănătății sale emană luciditate sau obscurantismul defavorabil îi macină ființa însă nu și egoul, care se fortifică prin inițiere: *E viața labirint care nu are / Nici uși și nici ferestre și nici chei. / În fiecare*

colț e o-ntrebare / Ce-așteptă-o cât de mică dezlegare.⁹

Scriitorii valoroși sunt unici, stilul lor particularizează prin trăiri și mesaje, elevați și inițiați, departe de a fi calea de acces a cuiva, care nu cunoaște codul înaintării spre lumină.

Când am început acest eseu, cu o îndrăzneală voită, mi-am spus că nu voi cita nimic din tot ceea ce au spus despre poeți criticii timpului, erudiția lor am cochetat-o și am lansat-o în Univers odată cu dorința mea de a vorbi, în general, despre scriitor, și în particular, despre făuritorul de stihuri, de mângâietorul nocturn al formelor măiestre ale literaturii în versuri.

Aș putea face o comparație între *poetul-om* și *omul-poet*. Sunt două structuri cu totul diferite, chiar dacă au în comun esența luminii eterne *poet*, un concept ce a terorizat și mai terorizează lumea criticilor de literatură versificată. *Poetul-om* este încă din pânțele plămădit făuritor etern de ideal, de erudiție profundă dar și de vaiete și neîmpliniri sentimentale. El este unic prin gândire, prin mod și detașare de profani. *Omul-poet* se naște ca oricare, adună sentimente și le așterne în unde, le vântură, dar mișcările lor rămân nesensizate de cei din lumea luminată. Cutreieră și cer, li se dă și trăiesc pe măsura dorinței de îndeplinare. Poezia lor nu spune nimic decât sughiț sau rumeșă ca unele necuvântătoare...

metanoia, etimologic, cuvântul este format din doi termeni distincți: *meta* = dincolo, deasupra și *nous* = minte; ambele noțiuni derivă din greaca veche, cuvântul reprezentând o modalitate spirituală de schimbare a modului de gândire, o privire dincolo de lucruri. Nu întâmplător, *metanoia* a fost asociată cu educația, mai precis cu forma sa elevată: educația morală.

² **Berceanu, Barbu**, *Poetul*, vol. *Pe hârtie de ziar*, p.58, Ed. Semnalul, București, 1992

³ **lordache, Dan, Cristian**, *Omisie aproape*, vol. *Abel și eu*, p.11, Editura Brumar, Timișoara, 2010.

⁴ **lordache, Dan, Cristian**, *Ai grijă*, vol. *Abel și eu*, p.130, Editura Brumar, Timișoara, 2010.

⁵ **lordache, Dan, Cristian**, *Peisaj scufundat*, vol. *Abel și eu*, p.108, Editura Brumar, Timișoara, 2010.

⁶ **Nicolau, Felix**, *Prințesa de cartier*, vol. *Bach, manele și Kostel*, p.14, Editura Perpessicius, București, 2006.

⁷ **Nicolau, Felix**, *Requiem*, vol. *Bach, manele și Kostel*, p.66, Editura Perpessicius, București, 2006.

⁸ **Grigoriu, Florin**, *Iubește-mă, cât încă-s tânăr*, vol. *Clipe răscumpărate*, p.103, Editura Perpessicius, București, 2008.

⁹ **Crihană, Marcel**, *Obștescul labirint*, p.64, vol. *Povara răutății noastre*, triotele, Editura Perpessicius, București, 2002.

Viorel DARIE

Kostea Kuzmenco

Recent am avut ocazia să-l aud vorbind pe Kostea Kuzmenco la o întrunire publică numeroasă. Un domn ca de 50 de ani, robust, plin de sănătate, cu chip frumos, păr șaten, glas blând, domol. Despre acest om nu s-ar fi vorbit niciodată, întrucât nu i-ar fi adus celebritate nici originea părinților săi din Huși, nici a soției sale născută în Basarabia, nici funcția sa de ofițer în armata Marii Uniuni Sovietice. În Uniunea Sovietică erau ofițeri câtă frunză și iarbă. Deci Kostea Kuzmenco era un om cu totul obișnuit, anonim ce-și ducea traiul liniștit, împreună cu soția sa, pe pământul Ucrainei.

Notorietatea vine când nu te aștepți. În data de 26 aprilie 1986 era o zi frumoasă de primăvară, iarba răsărise peste tot, oile ieșiseră la păscut pe izlazuri. Se făceau pregătiri intense pentru sărbătorirea zilelor de 1 și 2 Mai. Unii își căutau undițele pentru pescuit. Alții plecaseră în excursii la munte.

Nimeni nu presimțea ceva deosebit. Din Suedia, însă, niște „copoi” electronici au detectat un „miros” neplăcut în atmosferă. S-a declanșat o veste apocaliptică: apăruse pe cer un nor puternic de radiații. Vestul a fost alertat imediat. Autoritățile rusești fuseseră deja alertate, erau în mare fierbere și au reacționat imediat. Dar nu s-au grăbit să dea un comunicat internațional în legătură cu explozia reactorului 4 de la Centrala atomo-electrică de la Cernobîl. Suedezii au scăpat ieftin: vântul și-a schimbat direcția, întorcând norul radioactiv spre Ucraina, Rusia și România. Și spre alte țări.

Autoritățile sovietice încă așteptau să treacă zilele de sărbătoare. Dar la locul dezastrului de la Cernobîl era deja agitație mare. Kostea Kuzmenco primise ordin militar pe data de 28 aprilie, să urce în elicopter și să plece la Cernobîl în calitate de coordonator al unei echipe de 66 de militari, cu rol de „lichidatori” ai dezastrului nuclear. Inițial, ordinul a fost pentru trei zile, dar șederea lor în acel loc sinistru s-a prelungit până la urmă la 254 de zile. Nu toți au rezistat atâtea zile, mulți s-au prăpădit doar după câteva.

Ce se întâmplase? Centrala atomo-electrică de la Cernobîl producea electricitate pe baza uraniului, electricitate care, în mare parte, era exportată în Vest, pe valută. Dar lacomii conducători sovietici au introdus unele experimente suplimentare în cadrul exploatării centralei, fapt ce a dus la declanșarea dezastrului. A fost o explozie de proporții. Nu s-a ajuns chiar la o explozie de tip „ciupercă”, dar nici mult nu a mai fost. Materiale nucleare, deșeuri, au fost aruncate la mari

depărtați. Un incendiu uriaș, sinistru, a cuprins toată zona.

Sovieticii, apoi și străinii, au mobilizat forțe masive să stingă incendiile, să lichideze dezastrul. Populația de pe o rază de zeci de kilometri din jur a fost evacuată. Mii de oameni și foarte mulți copii, au murit. Unii n-au murit atunci, imediat, ci mai târziu. Alții au rămas cu infirmități pentru toată viața.

Echipele lui Kuzmenco nu erau singure. Erau acolo mii de soldați care-și dădeau viața pentru lichidarea dezastrului. Kostea Kuzmenco și cei 66 de soldați coordonați de el au fost desemnați să meargă pe linia întâi în iadul acelui reactor explodat. Misiunea lor era să curețe întâi zona de blocuri de grafit foarte radioactive. Cu mâinile goale, luau blocurile, le puneau în containere care apoi erau luate de elicopterele care așteptau deasupra și care transportau containerele undeva departe, ca să fie îngropate adânc în pământ. Kuzmenco și oamenii lui știau și nu prea știau ce înseamnă radiațiile. Vedeau doar cum unii camarazi de-ai lor cădeau fără vlagă. Unii chiar mureau repede prin infirmerii. Echipa lui se tot rărea. Seara, după ce se duceau la odihnă, nu puteau dezbrăca hainele de pe ei, căci acestea se lipiseră de pielea plină de răni, de la căldura imensă din incinta reactorului. Li se spusese că vor sta doar trei zile, dar au fost uitați acolo 254 de zile. Degajau materialele radioactive. Tăiau copacii și-i îngropau adânc în pământ. Îngropau tot ce se putea îngropa.

Oamenii lui Kuzmenco dispăreau însă pe capete. Mulți mureau în zonă, încă înainte de a fi duși la spitale. Cei încă vii aveau fețele, mâinile și picioarele umflate de arsuri. Dinții le cădeau din gură, de-i puteai smulge cu degetele.

După cele 254 de zile, căzu de pe picioare și Kuzmenco. A apucat să fie dus la spital. Era într-o stare foarte gravă. Medicii au depus toate eforturile pentru a-i salva pe eroii lor. Dar ce se mai putea face, când iradierea era cu mult peste limita admisă, când toate organele interne erau inflamate și oamenii pierdeau mult sânge!

Soției lui Kuzmenco nu i s-a dat voie să vină să-l vadă la spital. În schimb, au venit părinții de la țară. Erau disperăți de situația fiului lor.

Șansele de supraviețuire erau slabe. Kuzmenco pierdea masiv sânge. Doctorii îi înlocuiau continuu sângele, făceau tot ce se putea pentru a-l ține în viață. Părinții stăteau amândoi pe aproape. Se rugau neîncetat la Dumnezeu să le scape băiatul.

De două ori Kuzmenco a murit și a înviat. Prima dată i s-a oprit inima, timp de aproape două minute. Părinții i-au fost scoși din salon, împinși undeva într-un balcon, ca să nu vadă ce se petrecea. Medicii, disperăți, au recurs la toate mijloacele de care dispuneau. Ca prin minune, după două minute, ca urmare a unor electroșocuri, inima a început să-i funcționeze din nou.

Efemeră salvare. Nu după mult timp, inima lui s-a oprit iar. Medicii își pierduseră speranța că îl mai pot salva. Inima lui nu mai bătea de aproape 3 minute. Corpul se învinețise, se înnegrise. Doctorii au tras un cearșaf alb peste el. Dar părinții, care

(continuare în pag. 23)

Roland VOINESCU

Centenarul

Discursul președintelui unui partid politic:

- Stimați colegi, anul acesta sărbătorim, dacă se poate spune așa, centenarul... centenarul de la abominabilele răbufniri petrecute cu numai o sută de ani în urmă. Ce înseamnă o sută de ani, pentru un om o sută de ani e mult, dar pentru omenire o sută de ani sunt o clipă. O sută de ani nu înseamnă mai nimic pentru omenire, și-n acești o sută de ani s-au schimbat multe lucruri, foarte multe. În 1907, cu numai o sută de ani în urmă, ceva inadmisibil, niște lihniți, niște desculți, că nu pot să le spun altfel..., ce făceau în barbaria lor... prigonau niște onești boieri, de parcă aceștia erau niște lipitori care le sugeau sângele. Era oare necesară prigonirea acestor oameni, niște onești boieri, de către bande de lihniți și desculți?... De ce făceau lihniții aceste lucruri inumane în nebunia lor, de parcă nebunia mai are nevoie de motive, și totuși, de ce se făceau vinovați acei onești boieri, de ce se făceau vinovați... luau și ultima bucățică de pâine de la gura copiilor acelor barbari, lihniți și desculți, că... nu pot să le spun altfel. Dar ce înseamnă o bucată de pâine, merită să te dedai la astfel de acțiuni abominabile pentru doar o bucățică de pâine?

Astăzi s-au schimbat vremurile, în ziua de azi, după o sută de ani, lumea s-a schimbat radical, pot spune chiar că lumea s-a schimbat fundamental. În perioada scursă de la evenimentele de un barbarism abominabil, noi am dezafectat statuia, nu de alta dar să nu le mai dea idei și altora, am dărâmat monumentul din capitală care amintea de abominabilele fapte, de prigoana îndreptată împotriva a celor care cu sudoarea frunții și-au ridicat câteva conace și se lăfăiau pe la Paris. Ce făceau la Paris? Așa cum a spus poetul, învățau să-și facă nodul la cravată. În ziua de azi, acești mari cinstiți ai neamului ce fac, au pus taxe, de exemplu, taxa de drumuri, n-au făcut în zece ani nici măcar o autostradă, dar au plantat panouri cu inscripția: „Aici sunt banii dumneavoastră”; sau taxa auto, pentru prima înmatriculare, sau pentru ultima înmatriculare, după caz, pentru aceia care, la ce bani au, nu vor mai avea posibilitatea să-și mai cumpere vreodată altă mașină. Și lumea ce face?... În loc să se dedea la practici inumane de un barbarism abominabil ca acei lihniți și desculți de acum o sută de ani... Nu!... Lumea îi iubește, îi aclamă, face poze cu ei prin cârciumi, alte vremuri... Cum s-au schimbat vremurile!... Extraordinar! Lumea îi iubește, îi aclamă, numai e ca pe vremuri, să te răzbuni într-un mod barbar pe cel care ți-a luat și ultima bucățică de pâine de la gură, inadmisibil, ce barbarism! Astăzi, la numai o sută de ani, ce evoluție spectaculoasă a societății în care trăim, astăzi, da, astăzi lumea se bucură de bațjocora la care este supusă de către marii cinstiți ai neamului, lumea este fericită, în extaz, marii cinstiți ai neamului îi bațjocoresc și îi umilesc în fel și chip și ei se bucură, se bucură de bațjocoră. E ca și cum ar veni niște hoți să-ți fure din casă, iar tu le-ai deschide ușa vesel, iar la plecarea ți-ai face poze cu ei, mândru. Lumea plătește o grămadă de bani la sistemul de sănătate, de exemplu, iar în spitale nu e oxigen pentru operații și mor pacienții ca muștele, dar lumea nu se mai dedă la barbarisme ca-

trecut, nu! Astăzi, cartiere întregi se debranșează de la căldură pentru că lumea nu mai are bani să plătească căldura și să dea și de mâncare copiilor... iar la marginea orașului răsar nu vile, ci cartiere întregi de vile... Extraordinar! Cum s-au schimbat vremurile! Ce ne învață istoria?... Bine, nu centenarul faptelor abominabile despre care discutăm acum. Istoria ne învață că arta cere sacrificii. Așa cum Meșterul Manole a zidit-o pe Ana, tot așa... acești mari cinstiți ai neamului au ctitorit... vile luxoase! Marii cinstiți ai neamului au zidit la temelii vilele lor pe aceia care au cam sucombat, pentru că medicamentele de care erau dependenți nu au mai ajuns în farmacii. Dar... dar sacrificiul lor n-a fost în zadar, ci pentru ca marii cinstiți ai neamului, cu banii de la medicamente să ctitorească cartiere de vile.

Și totuși... totuși, încă și-n ziua de astăzi, în urma acestor schimbări radicale petrecute în societatea noastră, când lumea se bucură de bațjocură și umilințe, când lumea face manifestații în stradă de adeziune și de sprijin pentru marii cinstiți ai neamului, mai apar unele specimene, niște nebuni, niște turbați care... care, la fel ca barbarii de acum o sută de ani care prigonau lipitorile care le sugeau sângele, aceste specimene, ceva inadmisibil, folosesc violența... în limbaj. Auzi, să spună ei că un mare și incomensurabil cinstit al neamului, care i-a făcut vilă lu' fii-sa de sute de mii de euro, este un criminal... De ce? C-a luat banii de la sănătate și-a murit lumea prin spitale că nu erau medicamente, vai, da' să spună așa ceva! Ce mare lucru că au murit câțiva pacienți din lipsa banilor în spitale?! Facem niște reportaje la televizor în care-i acuzăm pe medici că nu și-au tăiat unghiile și gata, dar să folosești violența de limbaj, să te dedai la asemenea manifestații abominabile ca acu' o sută de ani... Inadmisibil!... Să spui că unul dintre cei mai mari cinstiți ai neamului a furat banii de la învățământ, când mai sunt școli la care elevii merg cu lemne în ghiozdan pentru a încălzi puțin soba din clasă. Da, mai sunt zone unde copiii merg pe jos kilometri, și iarna, și vara, sau sunt duși cu tractorul la școală. Dar ce era să facă sârmanul cinstit, oricum nu sunt bani să ia mașini de lux la toate școlile, așa că, sârmanul cinstit și-a luat el mașină de lux cu acei bani, ca exemplu pentru învățământ. Nu de alta, dar banii trebuiau cheltuiți. Tocmai acei nebuni care folosesc violența de limbaj îi acuză pe marii cinstiți ai neamului că nu cheltuiesc, nu absorb fondurile venite de la UE, chiar ei spun despre un cinstit al neamului că e bandit că și-a luat mașini de lux din banii oamenilor, în timp ce copiii n-au cu ce se încălzii în școli. Inadmisibil!

Astăzi, lucrurile au evoluat, la centenarul abominabilelor prigoniri ale marilor cinstiți ai neamului de către lihniți și desculți... astăzi... tuturor ne este mai bine, vile, mașini de lux, excursii exotice... lumea este în extaz, așa cum am mai spus face poze-n cârciumi cu marii cinstiți ai neamului, aceia care i-au împovărat cu taxe și nu numai atât, dar banii strânși din taxe i-au folosit numai pentru interese proprii și de grup... Lumea se bucură de bațjocora și umilințele la care este supusă. Vezi pensionari care după o viață de

(continuare în pag.34)

Tănase CARAȘCA

Ediția a XV-a a Zilelor Culturii la Isaccea, organizată anual de Casa de Cultură, Biblioteca Orașenească, Primărie și Consiliul Local Isaccea, s-a desfășurat pe parcursul a două zile, 28 și 29 mai 2011. Programul, meticolos întocmit de organizatori a cuprins o serie de manifestări cultural-artistice de interes local, dar și cu trimeri în alte spații românești cu invitați pe măsură. Manifestarea aduce anual în mijlocul locuitorilor orașului oameni de seamă ai locului, care au avut legături cu instituțiile din Isaccea, sau care au însemnat ceva pentru urbe și au lăsat ceva în urma lor. Într-un cuvânt, toți cei care au făcut, fac sau vor face cinste acestui spațiu dunărean supraîncărcat cu istorie, dar și cu un prezent care, iată, încearcă și reușește în mare măsură să facă cinste locurilor asupra cărora și-au lăsat o amprentă.

În frumoasa dimineață a zilei de 28 mai, cu emoții, cu căldură și cu mare drag gazdele au primit oaspeții veniți din afara orașului, în curtea Casei de Cultură. Conform programului, la ora 10, în sala mică a edificiului cultural, primarul orașului, d-l Ilie Petre a deschis șirul manifestărilor, adresând celor prezenți cuvântul de „Bun venit”, după care, directorului Casei de Cultură, d-lui Mihail Stelian i-au fost acordate prerogativele de coordonator al programului. Derularea acestuia a demarat cu prezentarea lucrării „**Noviodunum - șantier arheologic 1995-2009**”, prezentată de arheologul Victor Henrik Bauman, secondat de prof. Marian Dopcea. Expunerea a stârnit un viu interes în rândul asistenței, mulți dintre cei prezenți fiind de-a lungul timpului participanți direcți la lucrările arheologice sau cunoscători ai reperelor prezentate. Încărcătura istorică a acestor locuri, străvechiul Noviodunum, bizantina Vicina, Genucla toponim geto-dacic și mai nou Pereslaveț, nume cu puternice rezonanțe slave, toate plasate de unii cercetători istorici în toposul Isacei de azi, sau în jurul acesteia, au generat discuții de interes general, cu poziții pro și contra, față de unele afirmații, susțineri sau negații cu privire la localizări.

D-na prof. Mariana Sima a făcut o interesantă, amplă și documentată prezentare „**Isaccea în docu-**

mentele vremii(1897-1898)”, cu privire la presa scrisă și unele documente ce atestă preocupările timpurii ale isaccenilor pentru continuitatea moștenirii scrise lăsată urmașilor.

A urmat un moment când fostul dascăl și director al liceului din localitate, cercetătorul istoric, scriitorul și omul de înaltă ținută morală Nicolae Rădulescu, a salutat asistența și și-a exprimat bucuria de a se afla din nou printre oamenii care i-au fost o seamă de ani concitadini. Cu dăruire, voce caldă, dar puternică și bine articulată, a prezentat „**Isaccea în vremea Primului Război Mondial**”, cu descrieri ale unor întâmplări, nume de oameni și faptele lor, dar și cu eroii acelor timpuri vitrege.

A urmat o scurtă pauză de cafea, după care elevii Liceului de Artă „George Georgescu” din Tulcea, Maria Cernat cl. a XI-a, o voce lirică strălucitoare acompaniată de clapele pianului mângâiate cu măiestrie de degetele prof. de pian Stepanchi Corina și Ion-Dănuț Preda, cl.a X-a la pian, au dăruit celor prezenți un splendid recital de muzică clasică.

De aici, întreaga asistență s-a deplasat în modernă sală de consiliu a primăriei, unde d-l Olimpiu Vladimirov a prezentat un „**Buletin cultural-informativ Noviodunum**” - 10 ani de existență, legat de împlinirea unui deceniu de la apariția primului număr al acestei publicații realizată cu și despre oamenii din Isaccea. D-l Olimpiu Vladimirov a continuat cu prezentarea uneia dintre cele mai proeminente figuri ale orașului, aducând în prim plan figura isăcceanului Paul Barbăneagră (1929-2009), regizor, eseist, producător de filme documentare de artă, om de radio, ziarist. Din anul 1964 a trăit la Paris și a lucrat alături de Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Neculai Constantin Munteanu și ceilalți, la Radio Europa Liberă..

În aceeași locație a urmat o interesantă și utilă expunere „**Strategia de energie alternativă și eficiența energetică a unui oraș mic**” prezentată de prof. dr. Ionuț Purică de la I.P. București, care a captat interesul general cu sistemele hibride de producere a energiei, dar și printr-un mod original de a împleti alternative atât de serioase și binevenite cu momente și întâmplări care au creat în sală o atmosferă de bună dispoziție.

(continuare în pag. 23)

urmăreau evenimentele de la geamul dinspre balcon, când au văzut cearșaful alb peste băiatul lor, au intrat disperati în salon implorându-i pe doctori să mai încerce încă o dată repornirea inimii. Insistențele lor disperate, rugăciunile la capul fiului lor, i-au determinat pe medici să mai facă o ultimă încercare. Au adus instrumente speciale cu care i-au injectat niște substanțe direct în inimă, ca să mai dilueze sângele. Apoi au decis să pună electrostimulatorul la puterea maximă.

Minune! Încet de tot, a apărut un puls slab al inimii. Și de atunci pulsul acela nu s-a mai oprit nici până în ziua de azi! Minune de la Dumnezeu!

Dar necazurile lui Kuzmenco nu s-au încheiat atunci. A trăit mai mult prin spitale. A urmat tratamente costisitoare, dar statul nu s-a zgârcit pentru eroul lor. A fost dus la tratamente și în străinătate, la Hamburg, unde i s-a făcut un transplant de măduvă. Doctorii de acolo au mărturisit că este o minune că acest om mai trăiește. Cazul devenise cunoscut în toată lumea.

Timp de vreo opt ani, îngrijindu-se mereu de sănătate pe la diferite spitale din lume, a ajuns și în Israel. Nu se putea ține pe picioare, din cauza pierderilor de sânge. Doctorii de acolo erau foarte interesați de cazul lui. Dar, într-o zi, s-a dus la o biserică protestantă din acel oraș. I-a povestit toată istoria sa pastorului acelei biserici. Impresionat de situația dramatică a lui Kuzmenco, pastorul s-a hotărât să facă o rugăciune specială pentru el. După două săptămâni de pregătire spirituală, în fața unei biserici pline, pastorul rosti o rugăciune solemnă.

Din nou, minune! Din ziua aceea Kuzmenco s-a văzut perfect sănătos. Nu l-a mai durut nimic, nici până în ziua de azi. A redevenit om normal. L-am văzut și eu, era un om cât se poate de sănătos. Chiar și pastorul protestant din Israel a afirmat că, după ce și-a rostit rugăciunea, a simțit o putere trecând prin corpul său. Dovadă că Dumnezeu face minuni și în zilele noastre.

Azi, Kostea Kuzmenco trăiește în Ucraina, nu departe de Cernobâl, împreună cu soția, fiica și ginerele său. Au vândut proprietățile și s-au angajat într-o acțiune de întrajutorare a copiilor handicapați ca urmare a dezastrului de la Cernobâl.

A fost întrebat câți tovarăși din echipa sa de 66 de „lichidatori” mai sunt azi în viață. Cu mare durere în suflet, Kuzmenco a răspuns: doar unul (adică numai el)!

Această poveste ne-a spus-o în limba română, într-un discurs cât se poate de cursiv. Uneori își mai căuta cuvintele, dar se exprima foarte fluent. A trăit zeci de ani în Ucraina, aproape că uitase limba română. De doi ani, însă, și-a amintit că părinții lui erau români. Și și-a propus să reînvețe limba română. Mărturisirea că simte, din toată ființa, că aparține poporului roman. Omul nu-și uită rădăcinile străbune!

(Relatare după fapte absolut reale)

La Biblioteca Orășenească asistența a găsit un spațiu în care expoziția de goblenuri „**Pictură cu acul**”, organizată cu mult gust și îndemănare de Varvara Teliceanu și Doinița Petre, a fost dublată de lansări de carte: D-na Elena Netcu a adus în fața concitadinilor săi volumul de versuri „**Cavalerul Cuvintelor**” și romanul „**Lenka**”, iar prof. Adrian Pal volumul memorialistic „**De 35 de ani profesor**”. Prezentarea volumelor a fost realizată de criticul Marian Dopcea și poetul Olimpiu Vladimirov, membri ai U.S.R. și primită cu multe aplauze de cei prezenți.

Cea de-a doua zi a manifestărilor, duminică 29.05.2011, a debutat la ora 17 pe scena în aer liber din Piața Civică sub genericul „**Zi de mai în sărbătoare**” - spectacol muzical-coregrafic susținut de formații artistice locale, invitați din localitățile județului, dar și interpreți consacrați care au susținut recitaluri: Sorina Botea (folclor moldovenesc), Ion Amititeloaiie (muzică de petrecere) și un super show cu trupa VMC.

Închiderea manifestărilor „Zilele Culturii la Isaccea”, ediția a XV-a 2011, s-a încheiat la ora 22:00, într-o atmosferă de sărbătoare a cărei evaluare, impresii și propuneri de viitor vor fi făcute în zilele următoare.

(urmărire din pag. 5)

crede în frumusețea lumii, încă mai visează la ridicarea omului spre verticalitate, încă mai crede în valori, măcar pentru copiii noștri, cărora le doresc să dobândească puterea de a vedea lumina!

Liviu Ofileanu s-a născut la Hunedoara, la 6 septembrie 1972. A debutat literar în revista Kilometrul zero, în 1994. În perioada 1990-2003, a frecventat cenaclurile „Lucian Blaga” și „Katharsis”, realizând emisiuni la Radio Sica din Hunedoara. A publicat în revistele Viața Românească, Vatra Veche, Dacia Literară, Steaua, Agero Stuttgart, Semne, Poezia, Oglinda Literară, Arhipelag, Axioma, Ardealul Literar și artistic, Algoritm literar, Provincia Corvina, Opinii Culturale, Sinteze literare, Fereastra, Literaria, Citadela, Constelația Dragonului. Dintre premiile obținute de Liviu Ofileanu, în scurtul răstimp de la debutul său literar, amintim: Premiul I și premiul Ermia la Festivalul interjudețean „Vlaicu Bârna” (Brad, 2002), Premiul revistei Viața românească la Concursul național de poezie „Poni Lucașăru” (Botoșani, 2002), Premiul I și Premiul „Ioanid Romanescu” al Muzeului Literaturii Române din Iași, Premiile revistelor Convorbiri literare și Sinteze literare la Festivalul național de poezie „Costache Conachi” (Tecuci, 2002), Premiul revistei Steaua la Concursul național de poezie „Aron Cotruș” (Mediaș, 2002), Diplomă acordată de Societatea scriitorilor „C. Negri” (Filiala Ploiești, 2002), Premiul „Octavian Goga” (Cluj, 2009), Premiul I la Concursul Național de poezie organizat de Fundația EDO (București, 2010), Premiul I la Festivalul Național de poezie „Agatha Grigorescu Bacovia” (Mizil, 2010) și Premiul Orfeu al Scriitorilor Danubieni Mehedinți la Festivalul Național de poezie „Nicolae Drăgan” (Gâlda de Jos, 2010). A mai publicat volumele „**Corigent la fericire**”, (Editura Ermia, Deva, 2003) și volumul „**Atlantic**” (Editura InfoArt Media, Sibiu - 2011). Este redactor la revista de creație și atitudine culturală: „Armonii Culturale”

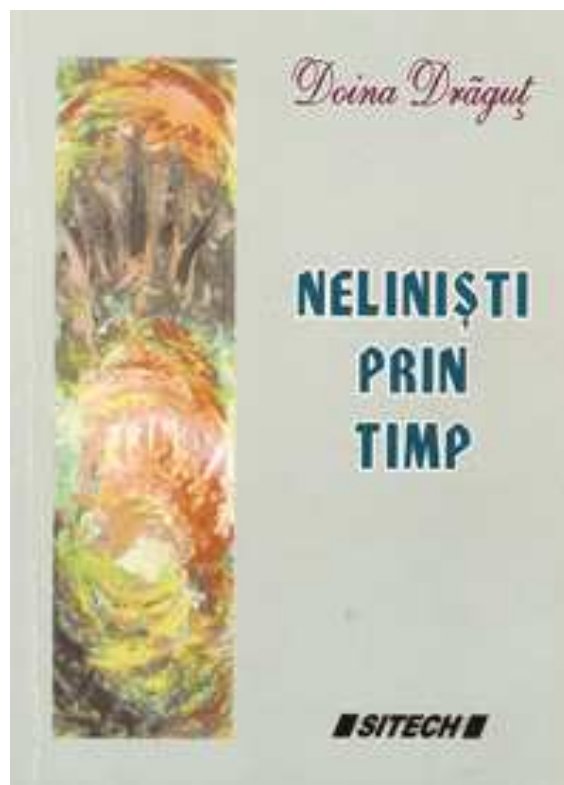
Gheorghe A. STROIA

**Cititor de scriitor: Doina Drăguț - "Neliniști prin timp"
sau "Un Univers încărcat de sensurile precise și
sensibilitatea artei scrisului"**

DOINA DRĂGUȚ (născută la Craiova) este poetă, eseistă, prozatoare, jurnalistă și - nu în cele din urmă - exegetă. Dintre volumele publicate de-a lungul timpului, amintim: **Ceasuri de îndoieli** (poezii, prefață de Ovidiu Ghidirmic, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1994); **Arabes-curii** (eseuri, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1995); **Dețasare într-un spațiu dens** (poezii, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1995); **Individualitatea destinului** (eseuri asupra individualității destinului în artă, Ed. Spirit românesc, Craiova, 1996); **Spațiul din neliniști** (poezii, ref. cop. IV: Constanța Buzea, Ovidiu Ghidirmic, Ed. Scribul, Slatina, 1998); **Ochiul de lumină** (poezii, prefață de Constantin Dumitrache, postfață de George Sorescu, Ovidiu Ghidirmic, Constantin M. Popa, Ed. Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 2000); **Suferințele unui redactor** (roman-jurnal, prefață de prof. Ion N. Dinca, Ed. Alma, Craiova, 2006); Este prezentă în antologii, precum: **Verticala curgere spre soare, Întâlniri mirabile cu Mitropolitul Nestor, Al cincilea patriarh, Mărturisirea de credință literară, Noul Orfeu**.

Sintetizând activitatea sa de eseist, publicist, critic literar și de artă, Doina Drăguț publică în anul 2010 volumul intitulat: **Neliniști prin timp** (Ed. Sitech, Craiova, 170 pagini). Cartea este realizată în totalitate de autoare: coperta, tehnoredactarea, machetarea, pictura de pe copertă (inclusiv scrierea textelor). Cu o deosebită minuțiozitate și atenție pentru detalii, reușește să facă din ultima sa apariție literară o carte cu o ținută grafică deosebită. M-a surprins plăcut introducerea - mărturisirea de credință literară - în care se motivează stilul, se definesc principiile în lumina cărora s-a afirmat ca om de litere: *"Am vrut să fixez cu ajutorul culorilor eternitatea în mișcare, am vrut să depășesc clipa, încercând să fiu dincolo de timp și să gădesc o legătură între materie și idee pentru a crea emoția, încântarea, admirația, frumusețea. Dominată de întrebările De unde venim? Ce suntem? Încotro ne îndreptăm?"* (titlul celebrului tablou al lui Paul Gauguin), care sunt întrebările oricărui individ în fața destinului său și care se află la baza oricărei biografii, consider că opera de artă și opera literară (cei hărăziți pot spune astfel) nu sunt altceva decât exteriorizarea însăși a artistului / scriitorului. Sunt formele lăuntrice care se înfăptuiesc mai întâi în interior și care apoi izbucnesc cu toată forța în afară... Scrisul nu este o meserie ca oricare alta, scrisul înseamnă artă, înseamnă o formă de libertate în exprimare, transformarea sentimentelor lăuntrice în emoții exterioare la care să participe și cititorul, înseamnă comunicarea gândurilor și ideilor în simboluri expresive" (**"Mărturisirea de credință literară"** - un „document de conștiință colectivă” conceput și orânduit de Artur Silvestri, Ed. Carpathia Press, București, 2008).

Cartea cuprinde patru părți, în care sunt catalogate: articole și eseuri (partea I), prefețe (partea a II-a),

recenzii și cronici (partea a III-a) și cronici plastice (partea a IV-a). Întregul în care se reunesc aceste patru părți poartă un nume foarte sugestiv. **"Neliniști prin timp"**. Se cristalizează între paginile cărții o neliniște specială - dedicată, generoasă și profund umană - neliniștea creatorului în fața creației. Stăteam deunăzi de vorbă cu talentatul poet tecucean Vasile Sevastre Ghican, care afirma că a scris de-a lungul activității sale literare - zeci de recenzii, cronici și prefețe, dar pe care nu le-a antologat. Trebuie să ne gândim la faptul că o astfel de muncă - valoroasă prin esența și valențele sale - s-ar putea pierde și ar rămâne necunoscută marelui public. Putem argumenta importanța acestor "antologii" pentru simplul motiv că prin intermediul cronicilor, recenziilor, articolelor, se exprimă și se dezvoltă opinii personale asupra unor opere literare sau de artă, ce pot căpăta valori de referențial. Izvorâtă dintr-o necesitate firească, aceea de a-și prezenta rodul anilor de muncă pe câmpia culturii române, cartea de față întocmește un tablou a ceea ce a scris autoarea în decursul perioadei 1992-2010. Astfel, sunt antologate materiale ce au fost publicate în reviste și gazete precum: **"Mesagerul Olteniei"**, Revista **"Lamura"**, Revista **"Luceafărul Românesc"**, **"Cuvântul Libertății"**, **"Universul Literar"**, **"Epoca"**, **"Universul cărților"**, **"Ecoul"**, **"Jurnalul de Dolj"**, **"Dacologica"**, **"O carte pe zi"** ori difuzate în emisiunile **"Radio Oltenia Craiova"**.

Prima parte a cărții este o eclectică îmbinare de evenimente literare, artistice, religioase, istorice, având în centrul lor personalități de seamă ale culturii și spiritualității române, precum: Mihai Eminescu, Constantin Brâncuși, Tudor

(continuare în pag. 25)

Arghezi, George Călinescu, Mircea Eliade, Marin Sorescu, Marin Preda, Patriarhul Teoctist dar și personalități marcante ale culturii universale: Jorge Luis Borges, Ernest Hemingway sau Denis de Rougemont. În prefețele realizate în partea a II-a a cărții, Doina Drăguț descoperă elementele valoroase ale cărților unor autori aflați la debut sau ale onora consacrați: Daniela Luca, Nicolae Maroga Enceanu, general N. Portocală. Acoperind domenii vaste, precum literatura și istoria, Doina Drăguț scrie, dovedind o profundă cultură generală, argumentele sale - pro sau contra - fiind construite pe baze solide, cu seriozitatea și minuțiozitatea unui arhitect. În partea a III-a a lucrării, sunt prezentate cronicile sau recenziile de carte scrise de autoare în perioada la care se face referire. Sunt recenzate cărți de poezie, proză sau lucrări științifice ale unor personalități culturale, precum: Nicolae Maroga Enceanu, Florentin Smarandache, Janet Nică, Ștefan Marinescu, Al. Florin Țene, N. Portocală, Alexandru Doboș, acad. Radu P. Voinea, Ion Zamfirescu. Dacă *“un scepticism înțelept este primul atribut al unui critic bun”* - așa cum preciza James Russell Lowell, atunci stilul Doinei Drăguț este al unui astfel de exeget. Pe lângă faptul că evenimentele sunt prezentate în conformitate cu adevărul istoric, autoarea dovedește talent și erudiție în alăturarea unor date relativ inedite. Cu un veritabil „har” de investigator, așa cum îi stă bine unui exeget, își structurează cronicile sau articolele pe adevăruri cuantificabile, îmbogățite cu opinii personale, docte și convingătoare, menite să pună în valoare elementele forte ale scrierilor respective. Imparțială, lucidă și documentată, prin modalitățile utilizate în demersurile sale analitice, i se dovedesc meticulozitatea și disciplina impusă de formația sa intelectuală - ca matematician. Integrarea operelor analizate în spațiile „carteziene” ale culturii naționale sau internaționale, prin intermediul unor funcții precise și utilizarea unor instrumente de analiză și argumente palpabile, concrete - toate acestea sunt armele redutabile ale criticului Doina Drăguț.

În pofida formației sale de om al cifrelor, scriitoarea craioveană dovedește rafinament și sensibilitate, în realizarea unor cronici ale unor opere de artă sau evenimente artistice, din spațiul expozițional craiovean. Majoritatea operelor literare și de artă prezentate sunt ale artiștilor olteni, ceea ce dovedește profunda apartenență a Doinei Drăguț la spațiul cu care rezonază intim: Oltenia. Sunt prezentate opinii și impresii asupra operelor artiștilor plastici români: Victor Pârlac, Marcel Chinoagă, Claudia Mandu George Vlăescu, Arcadie Alexandru Răileanu, Paula Tudor dar și asupra operelor artiștilor plastici europeni (danezul Soren Skov). Ce este inedit în aprecierile critice pe care le face Doina Drăguț, pe lângă rigurozitate, precizie, stil și erudiție? Aș putea spune că prezentarea punctelor de vedere critice este făcută nu atât din perspectiva exegetului (în sensul criticii tradiționaliste), ci și din punctul de vedere al cititorului sau al amatorului de artă: simplu, inteligibil, sensibil, incitant (în sensul criticii moderne). Practic, atât cititorii cât și admiratorii de artă sunt invitați cu

persuasiune să descopere gama unică de senzații pe care doar scrierea sau opera de artă - de calitate - o poate induce.

Aș concluziona, prin a vă reaminti cuvintele unui mare clasic al literaturii române, ce definea sintetic - în termeni simpli, dar de o profunzime aparte - valențele criticului și ale actului critic, în general. Iată ce spunea marele Tudor Arghezi: *“De obicei, critica literaturii incapabil consistă în afirmarea însușirilor ce lipsesc dintr-o lucrare literară din pricină că aprofundarea calităților evidente îi este dificilă”*. Între aceste delimitări conceptuale poate fi încadrat actul critic al exegetei craiovene, pe deplin justificat în *“Neliniști prin timp”*. Consider cartea Doinei Drăguț o reușită și o apariție editorială necesară în spațiul literar actual. Numai prin însumarea eforturilor făcute de-a lungul anilor și prin publicarea unor astfel de cărți, vom reuși să redescoperim peste ani: oameni - scriitori sau artiști, opere - literare sau artistice, despre care s-a meritat să se scrie. Numai așa vom avea continuitate în construirea parcursului culturii române, ca valoare de necontestat în patrimoniul culturii universale. Prin ultima sa carte, Doina Drăguț contribuie la construirea acestui parcurs cultural, depunând mărturie, în lumina adevărului artistic și literar, căruia îi conferă valoare de document.

Iată perpetuumul mobile al scriitoarei craiovene (martor pe coperta a IV-a a cărții sale) - legat de temerea iminentă a oricărui autor: testul de rezistență al operei sale în fața implacabilului timp. Un timp care convertește clipa în râu, care transformă lumina în stea și destinul în eternitate: *“A rezista în fața timpului înseamnă a fi dincolo de timp, a depăși clipa; înseamnă a crea un ideal, care să devină realitate; înseamnă a comunica un gând sau o idee în simboluri expresive; înseamnă a găsi o legătură între spiritualitate și materie pentru realizarea unei emoții. Oricare ar fi spațiul și timpul în care te naști, există un singur drum care te duce spre împlinirea destinului - destin ce a fost ales și suportat sau destin care a ales și a călăuzit spre finalitate”* O felicităm pe această cale pe autoare, dorindu-i cât mai multe scrieri, prin care se vor construi, pas cu pas, noi elemente în arhitectura infinitei coloane a literaturii și artei române! Urmărind întocmai valențele crezului său literar-artistic, va reuși să convertească efemeritatea vieții în perenitatea artei, ca expresie a celebrului dicton latin: *“Ars longa, vita brevis!”*

Ana Maria CHEȘCU

Gulagul românesc între anii 1949-1964. Scurtă radiografie

I. Scurtă introducere

Pe 23 august 1944 avea loc lovitura de stat în urma căreia regele Mihai I, sprijinit de liderii principalelor partide politice, îl înlătura pe Ion Antonescu. Era începutul sfârșitului pentru țara noastră. În același an, Stalin și Churchill realizau la Moscova o împărțire a Balcanilor, în urma căreia, apropape 90% din teritoriul României, intra în sfera de influență sovietică. La 1 martie 1945, Andrei Vișinski îi cerea regelui Mihai I să dizolve guvernul condus de către generalul Rădescu. Amenințat cu o posibilă pierdere a independenței, acesta numea un nou guvern, în frunte cu Petru Groza, omul comuniștilor. Ultimul obstacol în calea „roșilor” rămânea monarhia. Prin urmare, la 30 decembrie 1947, regele era silit să abdice, fiind proclamată Republica Populară Română. Din acest moment, istoria se scria în roșu, între anii 1948-1965, în întreaga țară apărând o rețea de lagăre și închisori, precum cele de la Pitești, Aiud, Gherla ș.a.

Majoritatea celor care au vorbit despre acest subiect au fost martorii celor mai atroce suferințe. Din acest motiv, relatările lor sunt împregnate de un oarecare subiectivism, dar și de amintirea acelor clipe petrecute în spațiile carcerale denumite de către Hannah Arendt, pe bună dreptate, *adevărate găuri de uitare, în care oamenii se poticneau din întâmplare, fără să lase urme ale existenței lor trecute, cum ar fi un cadavru sau un mormânt*. Aflați între viață și moarte, acești martori ascunși ai suferinței și-au așternut amintirile, pe marginile unor foi în speranța că posteritatea va putea înțelege ce a reprezentat comunismul, pentru cei de dincolo de ziduri, dar și că posteritatea nu va uita.

Majoritatea relatărilor sunt scrise după detenție, cu excepția *Ziarului de Lagăr* a lui Onisifor Ghibu și a memoriilor episcopului greco-catolic, Iuliu Hossu, *Credința este viața noastră*.² Din acest motiv, relatările lor sunt pervertite de trecerea timpului dar și de unele resentimente. Cu toate acestea, ele rămân dovezi incontestabile ale existenței unui univers concentraționar în spațiul românesc, între anii 1948-1964. Majoritatea au fost scoase la lumină abia după căderea comunismului, când am devenit democrați peste noapte, dar libertatea de a spune orice a avut prețul ei. După cum afirmă și Ruxandra Cesereanu, *după anii '90, cititorul român avea să treacă brusc de la o literatură a ipocriziei la o literatură a adevărului infernal*.³ Din acest motiv, în cele ce urmează voi rescrie poate, paginile cele mai cumplite din istoria acestui popor, fără mânie și părtinire, lăsând auditorului

libertatea de a-și forma propria opinie. Totodată, subiectul este unul foarte amplu; prin urmare, mă voi opri doar asupra celor mai elocvente exemple, conștientă fiind că, oricât m-aș strădui, subiectul nu poate fi epuizat.

Scurt istoric al gulagului

Ca termen, gulagul este format din inițialele cuvintelor care definesc în limba rusă, *Direcția Principală a Lagărelor* sau *Glavnoe Upravlenie Lagerei* și desemnează rețeaua de lagăre și colonii de muncă forțată, care au existat în URSS. Majoritatea istoricilor plasează apariția gulagului sovietic în anul 1918, după victoria revoluției bolșevice. Unul dintre aceștia, Nicholas Werth, afirmă, *din 1918 își fac apariția primele lagăre, pentru ca din 1929 lagărele să se înmulțească*.⁴ La 3 aprilie 1918, CEKA organiza Direcția Lagărelor de Muncă Forțată (GULPT). Prin această lege se înființau două tipuri de lagăre: lagăre de muncă corecțională, unde erau internați indivizii condamnați și lagăre de concentrare, unde erau „cazați” dușmanii poporului. Această divizare a gulagului, a fost valabilă și-n cazul țării noastre.

La fel ca și-n cazul URSS-ului, istoria gulagului românesc a fost strâns legată de ideea luptei de clasă. După cum afirma și V. Tismăneanu, *comunismul român a fost permanent devorat de pasiunea luptelor fracționiste, de rivalitatea dintre diferitele grupuri aspirante spre obținerea puterii absolute în partid*.⁵ În numele acestei lupte de clasă a fost înființată Securitatea, instrumentul suprem de făurire a *perfectei societăți comuniste*, la 30 august 1948. Aflată sub tutela lui Pantelimon Bodnarenko, agent NKVD, secondat de Vladimir Mazuru și Alexandru Nicolski, aceasta a fost o palidă imagine a CEKA și NKVD. Principala sarcină a acesteia era *apărarea cuceririlor democratice și asigurarea securității RPR împotriva dușmanilor din interior și exterior*.⁶ Cu toate acestea, dacă în URSS, teroarea s-a extins ca o molimă asupra întregii societăți, în România s-a limitat la arestarea acelor elemente, considerate periculoase pentru regim. Aducerea consilierilor sovietici la cârma Securității, nu a fost pur întâmplătoare. Principala materie primă care a populat Securitatea era formată din oameni fără educație și fără credință, care puteau fi manipulați ușor. Din acest motiv, principala sarcină a consilierilor sovietici a fost „școlarizarea” noilor cadre, care aveau să-și dovedească noile abilități în închisori și nu numai. Prin urmare, reeducarea sau operațiunea de „spălare a creierelor” a fost pregătită în birourile Comitetului Central, sub atenta supraveghere a consilierilor sovietici.

Pe harta universului concentraționar, Piteștiul a ocupat locul central. După cum afirmă și V. Ierunca, *în Arhipelagul românesc a existat o insulă a ororii absolute, cum alta n-a mai fost în întreaga geografie penitenciară comunistă: închisoarea de la Pitești*.⁷ Aici au avut loc cele mai mari atrocități. Inovația a constat în experimentul numit „reeducare”, ce presupunea aplicarea torturilor fizice,

(continuare în pag. 27)

II

combinate cu cele psihologice, în urma cărora individul trebuia să devină din victimă, călău. De cele mai multe ori, torționarii erau introduși în celule, alături de victime. Nici locația nu era aleasă în mod întâmplător. D. Bacu afirmă: *Situată în afara orașului, spre partea de nord-vest, în apropierea unui pârau și departe de orice altă locuință, oferea un mediu foarte prielnic pentru schingiuire, niciun strigăt neputând fi auzit de cineva.*⁸ Începută la 6 decembrie 1949, reeducarea de aici, avea să dureze până în 1952, când porțile închisorii s-au închis, scoțând la iveală ororile pe care cei deținuți aici au fost nevoiți să le suporte. De la Pitești reeducarea s-a mutat la Gherla, închisoare construită în timpul străvechiului Ardeal austro-ungar. Originea ei este plasată încă din secolul al XVI-lea, pentru ca în timpul Mariei Teresa să fie transformată în spațiu de reclusiune pentru cei condamnați pentru infracțiuni grave. La sfârșitul secolului al XIX-lea, avea să fie construită clădirea principală, sau Celularul Mare, în formă de U.

Inchisoarea Gherla a fost o demnă urmașă a Piteștiului. De altfel, mulți dintre cei care au avut neșansa să treacă pe aici consideră că, dacă la Pitești reeducarea a avut și scopul de a strânge informații, la Gherla s-a bătut doar de dragul de a se bate. Dumitru Bacu povestește: *Aici s-a bătut numai de dragul de a se bate. S-a bătut fără scop. Muncitori și studenți, intelectuali, elevi sau analfabeți, au fost chinuți de-a valma, chiar când nu mai aveau nimic de spus, chiar când spuseră mai mult decât făcuseră.*⁹ La 7 iunie 1950, aici a sosit un grup de 90 de deținuți conduși de Alexandru Popa, supranumit Țanu, discipolul lui Țurcanu, care avea rolul de a continua opera sa. Cu toate acestea, reeducarea a început la 19 decembrie 1951, când la Gherla a sosit Eugen Țurcanu. Între cei doi va exista chiar și o competiție, fiecare străduindu-se să aibă cât mai mulți morți în palmare.

Și Aiudul, s-a bucurat de o atenție specială încă de la început, în 1948, când au fost declanșate primele arestări și până la sfârșit, în 1964, când au fost eliberați toți deținuții. Cu toate acestea, dacă la Pitești și Gherla reeducarea a constat în aplicarea unor „tratamente fizice binefăcătoare”, la Aiud au fost folosite metode mult mai subtile, deoarece subiecții erau în mare parte familiarizați cu închisorile, având „fizicul deja lucrat”. În ceea ce privește pe deținuții politici, aceștia au fost cazați, în special la Sighet, unde s-a trecut la o exterminare cruntă împotriva celor care deținuseră funcții în Vechiul Regim.

După cum putem observa până acum, întregul gulag românesc a fost secționat, în funcție de materia primă ce-l popula. Până și Dante ar fi fost invidios pe creativitatea comuniștilor. Dacă legionarii au fost „cazați” la Aiud, Gherla a fost populată mai ales de muncitori și intelectuali, iar Piteștiul a fost supranumit, în mod ironic, *centru de reeducare studențească*.

A existat și o închisoare destinată în mod exclusiv femeilor, precum cea de la Mislea, unde a fost întemnițată și Nicole Valery Grossu, binecunoscută pentru lucrarea *Binecuvântată fii, închisoare!* În timpul detenției, aceasta găsește în fosta biserică a închisorii, care între timp fusese transformată în depozit, o Biblie, pe care o ascunde în celulă, apoi o împarte în 66 de volume. O întreagă închisoare citind Biblia în mijlocul ororilor comuniste! De altfel, însăși autoarea scria: *În închisoare am început să înteleg jerfa Mântuitorului.*¹⁰

Departate de a fi o saga a închisorilor comuniste, lucrarea își propune în continuare să-l familiarizeze pe cititor cu principalul personaj al procesului de reeducare și anume torționarul care, în viziunea Ruxandrei Cesereanu, avea trei tipologii și anume: anchetatorul, torționarul și gardianul. Cu toate acestea, marele artizan al procesului de reeducare a fost torționarul. Majoritatea deținuților de la Pitești și Gherla, referindu-se la vinovați, au arătat cu degetul către Eugen Țurcanu, fost membru al Frățiilor de Cruce, între anii 1940-1941. Virgil Ierunca îl caracteriza drept *un spirit demoniac, o inteligență ieșită din comun și dorința de afirmare ieșită din comun.*¹¹ Folosirea lui Țurcanu nu a fost întâmplătoare. Legionarii au fost folosiți, în mod frecvent, de către Securitate, cu scopul de a-i discredit și a avea un țap ispășitor. „Simpatia” comuniștilor pentru legionari era dictată și de orientarea pro-nazistă. În momentul în care aceștia nu mai erau necesari pentru sistem, erau eliminați, lucru valabil și în cazul lui Țurcanu. După cum afirmă și R. Cesereanu, în gulagul românesc a existat o *teroare a terorizatorilor.*¹²

După ce primele închisori au fost închise, mișcarea legionară a fost un fel de țap ispășitor pentru comuniști. *Memorialul ororii* abundă în acuzații dure la adresa acestora. Nu trebuie însă să uităm că declarațiile inserate în acest volum au fost smulse sub presiune și redactate de anchetatori. Un exemplu în acest sens este declarația deținutului Pușcaș Vasile, din 28 august 1953, care sună în felul următor: *activitatea pe care am dus-o în cadrul acțiunii legionare din așa-zisa reeducare din Pitești a fost următoarea; m-am îndoctrinat din punct de vedere legionar și la rândul meu am îndoctrinat legionărește pe ceilalți deținuți.*¹³ Dacă, nu mă înșeală pe mine memoria, grupările de legionari, care făceau legea în închisori acționau la ordinele venite de sus.

Unul dintre discipolii lui Țurcanu a fost, Alexandru Popa sau „Țanu”, născut la 13 noiembrie 1924, în județul Soroca. Acesta era student la Facultatea de Agronomie, când a avut neșansa să fie închis. Se pare că, în timpul facultății, făcuse parte din cadrul grupului legionar de la Iași, acesta fiind și motivul condamnării. Dacă Ioan Muntean, care avusese ocazia să-l cunoască mult mai înainte îl caracteriza drept un spirit „cuprins de puternice simțăminte naționale și religioase”, mult mai târziu, Dumitru Bordeianu, coleg de celulă la Suceava, îl descria ca fiind de „un orgoliu și de un sadism feroce” și totodată ateu. Această schimbare bruscă de atitudine poate fi pusă și pe seama detenției. Dacă pentru unii, închisoarea a reprezentat o binecuvântare, pentru alții, a fost o fabrică de suflete goale. Cu toate acestea, Țurcanu nu a acționat singur, de capul lui, ci la ordinele venite de sus. Unul dintre „responsabili” experiențelor de la Pitești a fost Alexandru Dumitrescu. În memoriile sale, Gheorghe Băgu, fost deținut politic la Pitești,

(continuare în pag. 30)

Claudia RUSU

Amintiri de imperfect

Și așa fi vrut ca luna să-mi deseneze în tresăriri
 Umbra viselor verzi!
 Inima își legase, cu lanțuri de fier, artera plăpândă
 De copilăria cuvintelor tale
 Ce se zbăteau firav la fiecare șoaptă a serii din noi.

Cred că am început să uit ce înseamnă efemerul
 Iar în loc de suflet mi-a rămas
 Minciuna rostită de timp.

Mi-am desprins de ochi retina,
 Am pictat pleoape cu negru de mormânt.

Metamorfozarea mea a gustat lasciv
 apogeul reîncarnării,
 Oasele tale mureau îmbibate în valuri demonizate.

Ah! Dumnezeu creației noastre a uitat!
 Am uitat și eu, și plânsul
 sângelui tău de sare a uitat!
 Nu știi de ce, dar azi „Te iubesc!” îmi amintește
 de suflul unui înger

Din tine!

Numărători din patul minții

Cutreierându-ți sufletul cu degetele moarte de păcat
 Ți-am prins în palmă ochiul.
 Oh! câte visuri tinere, câte lumânări fără lumină,
 Câte stele îngrămădite
 Într-un punct cu miros de sânge
 Dormeau acolo, în albastrul cerului!

Degetele mele îți albeau prezentul
 Mi-ai părut ca un gram de credință în Dumnezeu
 Într-o minte perfect lucidă
 Stropită cu ziua de mâine.

Te-am privit imobilă ore în șir
 Poate au fost zile, sau ani, sau decenii...
 Nu mai știi
 Apoi ți-am închis pleoapele!

Gata! E timpul mântuirii!
 Pe cer apare semnul crucii
 Și eu încă îmi număr cuiele din palmă!

Dorința

Letargia celui ce ai fost
 Te aruncă în abisurile
 Sufletului meu.

-Întinde mâna! Prinde-mă de aripă
 și întregește-mă!

Rugă către Eminescu

Luminează-mi umbra pleoapelor închise
 Cu stele care-și uită în abis mormântul!
 Luminează-mi visele de seară
 Cu lacrima ce-ți încheagă cuvântul!

Sculptează-mi în trăirile cu râsete de îngeri
 Condeiful sacru al nemuririi tale!
 Sculptează-mi sângele amar, cu gust de efemer,
 În timpul care-ți curge în vene și în cale!

Îndreaptă-ți azi privirea spre basmul muritor!
 Ascultă-l, simte-i glasul ce-ți cheamă coborârea.
 Alunecă pe-o rază și stinge-ne un dor,
 Tu, geniu strălucit ce-nvinge nemurirea!

Minunea unei nopți de vară

Îmi curgeau prin vene sticle sparte
 Și aveam în loc de sânge
 Vin roșu.

În beatitudinea unei nopți de vară
 Trăiam fericită, străpunsă doar de amintiri.
 Mi-am strâns în palmă venele, visele, viața
 Dar... dintr-o dată ai apărut tu!
 Mi-ai plâns durerea, m-ai rănit adânc cu regrete,
 mi-ai gustat sângele, credința, moartea,
 Iar apoi... Ah!
 Te-ai îmbătut cu mine!

Către cel ce-a fost

În adâncul sufletului meu a răsărit un copac bătrân.
 Mi-am împletit firele de duhuri rele
 și le-am atârnat pe pereți.

Apleacă-ți creanga ta cea înțeleaptă
 Și ajută-mă să răsar o floare, un ochi,
 O ceață,
 Un cântec,
 Un pântec,
 O viață!

Comedie

Vedeam cum îți vorbeai în rime
 imperfecte toate oasele de muritor...
 Te cutremurai la fiecare șoaptă
 Pierzându-ți în neant
 culoarea ochilor.

- Ha! Ha! Ce comedie!
 Căci lacrimile tale râdeau nestăpânit.
 Hilarul prins în tine părea reînviat
 Și tu...
 Ai adormit!

Victor CILINĂ

- “- Cum se ajunge din capitalism în comunism?
 - Prin revoluție.
 - Dar cum se ajunge însă din comunism înapoi în capitalism?
 - Prin Iugoslavia.”

(banc predecembrist)

Week-end în Iugoslavia

Szabo îl văzu pe “copil” imediat ce acesta intră în barul întunecat. Judecând după culoarea țigărilor care afumau localul, 90% din atmosfera de aici aparținea Statelor Unite. Kentul alb, fabricat de altfel la sârbi, nu putea lipsi unui învârtit sau unui dandy român. Danuț nu avea încă optsprezece ani, dar n-ar fi recunoscut în ruptul capului asta în fața lui Szabo. “Vrei să treci?”, îl abordase destul de direct omul, care citea în mintea lui Danuț ca într-o carte. Tânărul confirmă, emoționat. O vreme tăcură; patrula de miliție intrase însă ca să-și ia “darul” de la barman. Plutonierul își roti privirea prin sală, dar nu veni spre masa lor. Într-un orașel de graniță, toată lumea cunoaște pe toată lumea, și dacă un străin rămâne la vreme de noapte, orice milițian, grănicer sau chiar simplii trecători deveneau bănuitori și te trezeai imediat legitimat și eventual “înhațat”. Dan auzise tot felul de povești despre brutalitatea grănicerilor, care te băteau cu patul puștii dacă te prindeau pe fâșie sau, și mai rău, aveau ordin să tragă. Totuși, mulți se încăpățâneau să treacă; treceau uneori **dincolo** familii întregi. Din câte observase deja, grănicerii erau simpatizați de populație. Să fi fost disperarea celui care rămâne, în timp ce alții ajung în libertate sau o incapacitate de a înțelege pe cel care alege calea exilului. Observase la unii, chiar și la tatăl lui, un fel de mândrie - i se părea prostescă - de a rezista la mai mult, la mai greu. Așa cum unii bătrâni își etalează beteșugurile, spasmele, neputințele, cu plăcere masochistă...

Discutară prețul. Danuț nu avea dolari, dar acceptă să-i dea călăuzei cei douăzeci de mii de lei - o sumă care i se părea enormă. Erau economiile lui pe un an și banii pe care-i furase de la maică-sa. Mama îi adunase pentru un avort clandestin, când era să nu se nască Danuț... Moașa clandestină greșise avortul și astfel Danuț ajunsese în plin comunism, «cea mai bună dintre lumi»!

Danuț considera că ceea ce făcuse el era de fapt “în ligitimă apărare”. Îl bătuse pe băiatul primului secretar, îl bătuse bine și pe chestia asta hotărâse să fugă din oraș. Apoi dăduse peste banii maică-sii și se gândise că era mult mai bine să fugă “afară”. Luase trenul și...

“Să nu-ți pară rău de bani, domnule”, îl sfătuisse Szabo. “Cine te-o sfătuit să vii la mine, te-o sfătuit bine! Nici un paricol: eu cunosc la perfecțiune drumul!” Într-adevăr, nu avea de ce să se teamă. Skoda hârbuită a călăuzei, după ce-l zdruncinase pe drumuri de căruță, întortocheate, tăie un deal de-a dreptul prin miriște și se opri în fața unei fâșii arate, ale cărei capete se pierdeau în noaptea care se lăsase. Danuț coborî cu strângere de inima din mașina caldă, plină de fum de tutun. Szabo îi mai explică o dată: era extrem de simplu, trebuia s-o

țină tot înainte, prin pădure, ghidându-se după scoarța copacilor și după soare. Trebuia să se ferească de sârbi - ăștia erau răi și te puteau da înapoi “autorităților românești”, chiar așa se exprimase Szabo. Îi ură noroc și, cum era vineri-seară, “un week-end plăcut în Iugoslavia!” Cuvântul week-end, încărcat de rezonanțele sale dulci-capitaliste, îl făcu pe Danuț să se îmbujoreze de plăcere. Szabo îi strânse ceremonios mâna și tânărul păși peste arătură spre ceea ce credea el că este “Lumea liberă”. În realitate, flăcăul nostru, cu dosul întors hotărât graniței cu sârbii (care se găsea, într-adevăr, cam cu un kilometru mai încolo, înțesată de grăniceri români) pășea acum la fel de hotărât spre interiorul țării proprii, România, de unde - Szabo avea deja vechime în treaba asta - avea să-și găsească și puștiul acesta un rost, într-o bună zi. Cât privește plata, aceasta putea fi trecută la capitolul “amenzi”, iar Danuț nu ar fi avut, nu-i așa, tupeul să se ducă la Miliție și să reclame: “Știți, unu’ m-a mințit că mă trece granița!”...

Deși era întuneric și iarba udă i se înfășura de bocanci, Danuț se aventură cu curaj în pădure, sub o lună mereu ascunsă de nori. Frunzele foșneau și băiatul se întorcea mereu să se asigure că nu e urmărit. În pădure auzi mereu ecoul pașilor tău, dacă te aventurezi noaptea. Deși cunoștea acest lucru, Dan continua să tremure la gândul că va fi prins prea devreme de grănicerii iugoslavi. Auzise însă că, dacă nu erau ceruți de români pentru vreo crimă importantă, prizonierilor li se dădea drumul mai departe, în Italia...

Și fu sâmbătă dimineață. Puțin cam frig, parcă cu puțină brumă, însă Dan se încălzise mergând, cât mai aproape de marginile pădurii, chiar dacă așa risca să se abată de la direcția spre Italia. Dimineață lătraseră la el niște câini, dar și lătratul acestora i se păruse prietenos. Copacii erau și ei mai înalți și mai drepți, mai drepți decât văzuse parcă el în România. Cerul, albastru cum nu-și amintea să fi fost vreodată în țara pe care “o părăsise”, îi sporea încrederea în viitor. Mergând, bocancii i se uscară. Avu noroc să găsească și niște mure, cu un gust deosebit de... liber. Se culcă puțin pe frunze, dar se trezi surescitat, un pericol îl alarmase. Ciuli urechile. Auzi undeva pe cineva înjurând în românește. Era bine de notat, deci: la o adică, ar fi avut cu cine să se înțeleagă, pentru că băștinașii din zonă știau, nu-i așa, românește. Uite, Iugoslavia este o țară în care găsești de toate: și câini amabili și țărani conversând și în românește, izvoare la tot pasul (descoperise două de dimineață!), mure și libertate. Totul era atât de diferit de România, cu orașelul lui prăfuit și poluat, cu primi-secretari care au copii bătăuși, cu milițieni răi, cu copaci piperniciți, fără frunze, la rădăcina cărora urinează bețivii și câinii maidanezi, ai căror stăpâni zac prin închisori pentru că au încercat să treacă granița sau pentru că “au deschis gura” împotriva regimului... Cam asta era în capul lui Danuț sâmbătă pe la prânz, când, îmbătat de libertate și flămând, se adânci în pădure. Seara, deasupra Iugoslaviei lui Danuț coborî ceața...

(continuare în pag. 30)

Și fu duminică dimineață. Toată noaptea, Dănuț tremurase de frig. Luna se ascunsese în nori și-i fusese frică să meargă prin întuneric. Tresărea ori de câte ori stomacul "făcea muzică". Îl durea burta de foame și simțea că amețește. Frunzele pe care stătea erau ude, ceața îl îneca. Ai lui trebuie să se fi culcat, după ce văzuseră unicul film serial la televizor și se certaseră gospodărește. Dimineața se trezi (dacă somn fusese chinul din acea noapte!) cu părinții lui în gând. În fond, tata îl înjura, dar nu-l mai bătuse de vreo patru ani. Acum, dacă era cumva ora nouă, abia se sculau din pat, unde duminica le plăcea să lenevească. Pe Dan l-ar fi trimis după bere, cu ordinul să vină repede. Bineînțeles, s-ar fi întors la prânz, la timp ca să scape de scatoalce...

Frigul continuă să-i intre în oase. Copacii înalți îi păreau acum cu totul străini față de confrății lor "din România" - aveau coaja aspră și te răneai când îi atingeai cu degetele. Rugi răi mușcau de picior, prin pantalonul subțire, iar frunzele nu mai voiau să stea în copacii goi... La prânz, se întâlneau cu o apariție care-i mută inima din loc: un bou amărât, cu coaste numărabile, speriat și el. "Ăștia îl bat, cred", își spuse Dan privind cu milă animalul jigărit și înfometat, legat drept pedeapsă de un copac uscat. Dacă ar fi fost o vacă, poate ar fi încercat să o mulgă...

Ceea ce puse capac la toate: un izvor invizibil, sub stratul de frunze, îi udă bocancii. Dănuț începu să plângă, ca în copilărie. Continuă să meargă, dar bocancii fură aceia care îl conduseră mai departe.

Seara, luă "hotărârea cea bună". În fond, era destul de matur ca să aleagă. Experiența "ultimelor" zile îi demonstrase că era un prost, că nu putea să se rupă de ai lui, "de glia lui strămoșească" etc., etc. Va trece cu curaj înapoi și va fi iertat, întocmai ca și fiul risipitor. Ba chiar s-ar putea să-i dea și o decorație: era, nu-i așa, primul român de care auzise că a fugit "din străinătate în România!" O luă deci, cu pași voioși înapoi, "spre granița română"...

Printr-un noroc al începătorului, pașii îl duseră aproape pe același drum pe care venise. Până la un kilometru de graniță se hotărâse să continue și să termine liceul. Nu stabilise încă exact cu cât va lua bacalaureatul, uimindu-și părinții și colegii, când pasul, care străbătuse într-o noapte cât alții în două zile, strivi sub talpă bulgării de pământ de pe "fâșia" lui Szabo. Trecu de ea și o piatră i se ridică de pe inimă. Mai făcu cam un kilometru, "tot mai spre inima României", și începu să fluiera fericit: nici măcar nu-l observaseră grănicerii.

Nu-și dădu seama că se înșală nici atunci când, ajungând în fața "fâșiei" adevărate, care stătea între el și Iugoslavia, încercă să pășească mai departe. Grănicerul trebuie să se fi speriat de arătarea aceasta care mergea drept, fără să se ferească, fluierând cu mâinile în buzunare. Degetul soldatului apăsă trăgaciul a.k.m.-ului, reglat la "foc cu foc"...

Și, așa cum se spune, glonțul care te lovește trece prin tine fără ca să-l auzi!

realizează profilul acestuia, afirmând: *Alexandru Dumitrescu, înainte de a deveni directorul închisorii Pitești fusese mic funcționar de poștă, un om cu două sau trei clase de liceu, un neisprăvit... un snob antipatic și fandos, caraghios prin contrastul dintre fizicul său de om primitiv și gesturile de fecioară închipuită.*¹⁴ În ceea ce privește Aiudul, una din cele mai recente apariții editoriale poartă semnătura lui Demonstene Andronescu. Considerându-și lucrarea drept *o filă din testamentul unei generații fără noroc*, autorul realizează o schiță de portret a colonelului Gheorghe Crăciun, cel care s-a ocupat de buna organizare a obștii de la Aiud și pe care-l consideră, *arrogant, ca orice semidoct ajuns stăpân pe destinele oamenilor, dur și lipsit de orice urmă de omenie, ca un gauletier nazist, insensibil la suferințele oamenilor, colonelul Gheorghe Crăciun și-a îndeplinit cu prisosință misiunea ce i-a fost încredințată de partid, aceea de a împinge la sinucidere conștiințele întemnițate la Aiud.*¹⁵ În ceea ce privește celelalte închisori, afirmațiile sale sunt alterate de un oarecare subiectivism, care nu-și găsește rostul. În opinia sa, *activitatea de reeducare la Gherla, Botoșani s-a rezumat doar la citirea ziarelor și a literaturii marxist-leniniste, precum și la audierea unor conferințe, ținute de activiști veniți din interior.*¹⁶ Ioan Ianolide, deținut la Gherla, pare să-l contradică, afirmând că, *la Gherla, Țurcanu avea să fie eclipsat de propria lui operă.* O altă contradicție este legată de sentimentele acestuia față de Mișcarea Legionară, organizație din care, a făcut parte în tinerețe. Deși, autorul pune pe seama acestei mișcări apariția întregului sistem concentraționar, totuși nu putem ignora existența celorlalte categorii vizate de regim.

¹⁴ H. Arendt, *Originile totalitarismului*, Ed. Humanitas, București, 1994, p. 349.

¹⁵ Raport final, *Comisia Prezidențială pentru analiza dictaturii comuniste din România*, București, 2006, p.308.

¹⁶ R. Cesereanu, *Călătorie spre centrul infernului*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1998, p.71.

¹⁷ Apud J.J. Marie, *Gulagul*, Ed. Corint, Buc, 2001, p.34.

¹⁸ V. Tismăneanu, *Arheologia terorii*, Ed. Alfa, Buc, 1996, p.30.

¹⁹ D. Deletant, *Teroarea comunistă în România*, Ed. Polirom, Iași, 2001, p.96.

²⁰ V. Ierunca, *Fenomenul Pitești*, Ed. Humanitas, Buc, 1991, p.9

²¹ D. Bacu, *op.cit*, p.49.

²² V. Ierunca, *op. cit*, p.58.

²³ Lucia Hossu-Longin, *Memorialul durerii. O istorie care nu se nvață la școală*, Ed. Humanitas, Buc., 2007, p.126.

²⁴ V. Ierunca, *op.cit*, p. 22.

²⁵ R. Cesereanu, *Călătorie spre centrul infernului*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1998, p. 109.

²⁶ Memorialul ororii, Ed. Vremea, București, 1995, p. 345.

²⁷ Apud C.Stan, *Crucea reducerii*, Christiana, Buc, 2010, p.84

²⁸ D. Andronescu, *Reeducarea de la Aiud. Peisaj lăuntric*, Ed. Christiana, București, 2009, p. 40.

²⁹ D. Andronescu, *op.cit*, p.29.

(va urma)

- DEBUT -

Camelia CONSTANTIN

Dantela

Luna se sufundă în marea de nepătruns a nopții întunecate! Liniștea temporală pătrunde în adâncurile dimensiunii atemporale a conștiinței noastre. Unde se află sentimentele umane? În lumina divină a razelor solare! În ritmurile universului în care am fost creați!

Am pornit pe o cale și am ajuns... unde? Privim spre înalțuri la sublimul act dumnezeiesc, profund prin strălucirea pasiunii cu care am fost investiți! Tot ce facem în numele iubirii are forță supremă! Imaginația este copilul drag al magiei, în funcție de treapta evoluției.

Individualitate și destin! O cărare în viață e o certitudine, dar și o provocare. Depinde de cum se raportează fiecare la misiunea încredințată!

Dantela trăirilor este țesută în borangicul argintiu al afecțiunii. Așterne constelații de vis, cu condiția să avem ochii spiritului deschiși și spălați în lacrimile provenite din suferințele păcatelor strămoșești.

Sunt semnul de întrebare și aștept răspunsul din secretul existenței mele! Un punct mic în infinitatea de virgule și semne ale exclamării!

Muzica este cheia sol ce descuie porțile interzise. Ea rupe zăgazurile abisului. Fiecare ritm marchează un pas, un vers dintr-o poezie ne transpune în stele, iar arta, indiferent sub ce formă se manifestă, ne întărește statutul uman.

Cu ce te pot ajuta pe tine, care ai luptat pentru o lume de poveste? Ai adus mesajul de bine, scriperea divinității în pădurea de nepătruns a nedreptății și nepăsării!

Tu, spirit rătăcit, verși lacrima înțelegerii, privești trist, dar cu demnitate, obrazul schimonosit al răutății și chipul hidos, stafidit al mârșăviei. Tremuri! Răceala indiferenței, frigul neantului îți tulbură aura. Poți să-ți culci gândul obosit pe perna inimii mele! Sufletul meu să-ți fie înveliș, să nu simți furtuna sau viscolul ce agită perfecțiunea clipelor.

Închide pleoapa-ți obosită, călătorește în lumea pasiunii! Visurile de basm să te poarte pe cărări necălate de necurăția coșmarului!

O liniște senină se așterne pe fruntea ta. Respirația devine liniștită. Zâmbești, semn că acel copil nevinovat din străfundurile ființei tale se bucură de dansul îngerilor ce-ți ocrotesc somnul! O sărutare adie abia simțit pe tâmpla ta, ca un fluture jucăuș...

Tresari și obrazul tău se răsfață în dantela inimii. Surâsul cuminte este geana din dansul norilor.

Să admirăm genialitatea formei în puterea naturii, limpezimea apelor în șoapta vântului.

Mediul înconjurător e o enigmă pentru noi. Plin de culori pastelate și nuanțele curcubeului.

Să învățăm să fim liberi din zborul păsărilor. Să avem semeția și distincția munților, gingășia plantelor, căldura soarelui, limpezimea de cleștar a apelor, inocența copiilor...

Macrameul alb al paradisului...

Cheia

Cheia de la seiful inimii a fost ascunsă... dar tu ai găsit-o! Te-ai infiltrat ușor ca un fir de stea și ai descuiat toate sertarele! Ai atins cu iubire fiecare ungher din adâncuri și ai aprins lumina!

Într-un sertar se afla dorința... se întindea languroasă, toropită de plictiseală! Ai mângâiat-o pe obraz... și-a scădat privirea în lumina ochilor tăi și a alunecat afară pătrunzând în ființele celor ce au înțeles mesajul!

Al doilea sertar nu vroia să se deschidă. Ai dat peste morocânoasa rutină. A bombănit ceva neânțeles, ai deranjat-o! Ai râs, cu proștețimea dragostei răspândite în lume și ea a tresărit speriată, făcându-se nevăzută!

Speranța... fosforescentă, te-a iubit de prima dată! Ți-a promis sprijin necondiționat! Unul din prietenii rari pe care i-ai avut!

Al patrulea sertar s-a închis și s-a deschis furios, făcând gălăgie! Glasul tău a fredonat o melodie de dor și ura a adormit sforăind zgomotos!...

Următorul ascundea cutiuța muzicală, cu cântecul dulce al copilăriei. L-ai lăsat deschis! A urmat sertarul roșu... pasiunea în purpură dansa, unduindu-se în ritmuri senzuale. Ea te-a cuprins în vâlul ei vrăjit și ți-a încredințat cea mai puternică forță divină... iubirea! Ai pus-o în cutiuța de catifea, în buzunarul de la piept!

Bătaia puternică a inimii se împletește cu ritmurile sufletului curat și se înalță în sferele înalte ale visului suprem... perfecțiunea! Nimbul de lumină a inundat centrul spiritului și a creat geniul, pe care l-ai împărțit cu fiecare dintre noi! Nu pleca prea departe! Se apropie timpul! Tic tac-ul timpului îți va încredința misiunea de-a împrăști pulberea magică a imaginației creatoare în conștiința sufletelor alese să absoarbă frumusețea îngerilor ce te-au investit cu harul artei tale!

Ai lăsat răvășite sertarele, te-ai strecurat afară... dar ai lăsat să ardă flacăra luminoasă a vieții! O dulce muzică încântă auzul și liniștește aleanul așteptărilor și suferințele omenirii! Balsamul sunetelor eterice liniștesc durerea lumii! Te-am oprit să deschizi ultimul sertar!

Ți-am strâns mâna, ți-am sărutat zâmbetul și te-am rugat să nu-l descui... acolo sunt ferecate... *lacrima și dorul!*

Dan Ion SANDA

Imensa duioșie a începutului

"Rămâi pe loc acolo unde ești, iubire, bibelou de porțelan...". Face fițe de tot felul nevestica ta iubită, nu te mai vrea lângă ea. Nu îi mai pasă de tine, a devenit năzuroasă. Cum era atunci demult la timpul ei de-nflorire pururea nu va mai fi.

Venea parcă drept din rai, mereu prima la întâlnire, la ceas la Universitate, sau la ea în Belvedere, la căminul medicinei, sau oriunde-i propunea, cum spune și Alifantis: „plouaa inferrnaaal, și noi ne iubeeam prin mansaarde”.

Avea pielea catifea și îi mirosea a fân. Te sufoca cu atenții și-ți dădea și mărtișor, cum zice că-i prin Moldova, și te alinta cu îmbrățișări suave și iubiri impetuase, însă tu nu abuzai de dominația ta, să îi pretinzi și mai mult...

Când îi cuprindeai un sân, i-l simțeai în palma ta ca pe o porumbiță ce freamătă resemnată-n voia bună-tății tale. Erați tineri și onești, încât nu realizați că sunteți privați de drepturi, erați foarte mulțumiți de tot ce vedeți în jur. Și erați indiferenți la conceptele de atunci, la spiritul acelei epoci, numite socialism, deși beneficiați din plin de trai relaxat și sigur.

Visul era cenzurat, însă exalta și atunci, chiar dacă avea cumva semnificații aparte, și vă trăiați liniștiți viața de studenți. Totul era minunat în Bucureștiul de atunci. La dancierile din ASE, sau la cele din CD-Institutul Politehnic, deși nu se bea alcool, era de vis atmosfera, și participați cu toții, stipendierii străini și căminiștii români. Și aveai muzica live cu formații de chitare, cu synthesizer și clape, și vă cântau Mondial, Savoy și Roșu și negru, în stil hendrix, rolling, beat, că și atunci se ținea pasul cu ce se petrecea-n lume. Vă susțineai exaltarea unii altora, fiind acolo-ntre colegi ca într-o mare frăție. Însă nu numai acolo, ci și la plimbări în doi, fiindcă strania iubire, biruie unicitatea fiecăruia din ei, făcându-i pe-ndrăgostiți, chiar de sunt stingheri și singuri printre oamenii grăbiți, într-un oraș neștiut, să-și fie suficienți unul altuia și sieși, preschimbând înstrăinarea în acea lume comună, numai și numai a lor. Făceai talpă îndelung pe aleile din parcuri și-și strecura mereu mâna delicat în mâna ta. Când o luai după umăr, ea se cuibărea în tine, și-și dădea capul pe spate sub bărbia ta pândind și ademenindu-te să-i întâlnești buzele.

Când nu era-n București, să vorbești interurban cu ea de la telefonul public, făceai "undiță" din ață și-o monedă găurită, ținând-o cu dibăcie doar cât să ia contact, dar să nu cadă-n container, vorbeai gratis ore-n șir. Când primeai apoi aviz la Poșta mare-n Constanța, și

telefonista acrå, cu vocea ei mălăiață, te invita-n difuzor: "București, cabina trei!", te repezeai să apuci receptoru-n disperare și îl lipeai de obraz. Și puneai căușul palmei pe partea cu microfonul, să-i șoptești nestingherit că o iubești și-o adori. Aerul vibrând purta vocea ei înfrigurată, și cabina se umplea de inflexiuni măiestre. Și ți se încrețea pielea de emoția iubirii, și te cuprindea năvalnic forța bărbăției tale... Și trăgeai canatele ușii făcute din sticlă, să nu risipești vreo șoaptă la amărății de-afară.

Deși nu poate ști nimeni ce este-n cuibarul minții fiecărui om în parte și cum percepe iubirea, tu atuncea, te simțeai deasupra lor și la propriu, căci aveai senzația că ai putea să te desprinzi de pardoseala de jos, și ți se părea că acolo, în sala aceea mare, erau numai nătăfleți. Și aveai un simțământ că dacă ai fi privit fix, și ai fi întins mâna spre Teatru, concentrându-te puternic, acesta ar levita.

Te înfiora teribil acel sentiment de forță, și parcă pluteai tu însuși spre cer cu toată cabina. Însă, nu doar cu cabină, cu toată clădirea poștei!... Jumătate din procesul de îndrăgostire constă în glasul blând al iubitei, ca un mod desăvârșit de a te învălui cu afecțiunea ei și de a-ți desface grabnic toate "dragostile" vechi. Vocea ei fremătătoare era parcă alcătuită numai din sunete pure, fiindcă își cizela timbrul ca un cântăreț de psalmi. Îți cobora pacea-n suflet, dar nu cea molatică, ci aceea furtunoasă și furioasă pe timp, ce îți răscolea ambiții și planuri de viitor.

Îți simțeai viscerele cum se urcă instinctiv ca o energie-n piept, ațâțat de nerăbdarea de-a o face fericită. Când te soma centralista c-a trecut timpul prepaid, cereai minute în plus și atârnai receptorul și te repezeai grăbit să întinzi banii necesari. Este o mare minune să ai așa sentimente. Cum să fii așa mârșav de să nu dorești atunci din toată ființa ta să îi arăți zânei tale că și tu ești iubitor?! Ar trebui să se arunce flaiere din avion, să se lipească afișe, să se pună un verset pe coperta Bibliei, să se-ntindă ban-nere pe deasupra străzilor, pe care să fie scris că bunătatea femeii stârnește tot bunătate în sufletul bărbatului, ba chiar și un simțământ ciudat de îndatorire. Cum să-ți calmezi vâlvătaia, cum să nu te însori cu ea? Nici pomeneală să-ți zici, acum după atâta timp, că atunci te-ai cam pripit, sau că acum te căiești, chiar dacă-n anii din urmă, pe lângă alte fonfleuri, și la un cent pe minut vorba tot nu-i e domoală și-ți răspunde în sictir: "hai, oprește-te, că costă!".

Acum vorbește cu tine arătându-ți spatele, și nu te mai onorează cu privirea aceea blândă din acei ani de demult, și este malițioasă, și e neîndurătoare, însă nu regreți nimic. Și nici măcar nu-i porți pică fiindcă nu știe ce face.

Femeia uită trecutul cu o mare ușurință, cum uiți pe șosea mașina pe care ai depășit-o. A uitat cum s-a aprins ca becul incandescent când i-ai arătat inlelul și i-ai pus acea-ntrebare ce-o așteaptă orice fată.

(continuare în pag. 33)

Avea abia două grame, și era așa subțire de ziceai că e din liță, că erați încă studenți. Putea fi chiar din plastic, nu asta ar fi contat, ci sufletul tău conta, arhiplin de idealuri, pe care i le-nchinai. A uitat vremurile acelea, când deși purta sandale făcute din dermatină era tare mulțumită de viața ei și de tine, și a uitat cum răspânda în jur numai voie bună, cum țopăia fericită și te-mbățișa cu drag, și cum îi luceau cireșe pe buze când îți jura că te face fericit.

Trecerea timpului a rupt-o nu numai de toți ai ei, a rupt-o și de ea însăși. Fericirea omului e mai puternică-n cuplu, dar ajungem fiecare iarăși la singurătate. După ce o bună parte din viață va fi trecut, Dumnezeu ne pregătește să acceptăm mai ușor nesfârșita însingurare, care-o așteptăm cu toții și care uneori vine ca o mare ușurare și trecem în neființă resemnați, fără regrete, și uneori cu speranța că acolo e mai bine.

A uitat, dar ea rămâne cea pe care ai iubit-o, căci ți-a dat atunci demult tot ce putea să îți dea, și sunt rari în lumea asta cei care cunosc fiorul și bucuria iubirii. Tu ai avut-o pe ea, să o iubești și să-ți dea dragostea ei arzătoare. Acum, acele trăiri sunt cuprinse pe vecie în sfera gândirii tale. Nu se vor sfârși nicicând și nu ți le mai ia nimeni. Impresiile se păstrează vii în mintea omească, memoria sentimentelor rămâne nealterată. Vei trece în neființă cu ea-n gând, și jinduind s-o reîntâlnești acolo în locul făgăduit, pentru un nou început, iarăși pur, imaculat.

Ce dacă nu se mai lasă nici măcar îmbrățișată. Ce dacă nu te mai crede că tu încă o iubești. Ce dacă vocea-i e aspră, și cuvintele ei ustură precum fructul năpădit de acele filamente ce compun miceliul. Și ce dacă s-a dus vremea când îți surâdea tot timpul. Chiar de-a fost și actoreală pe atunci la începuturi, privind cu ochii minții-ndărăt o vezi tot dezmierdătoare, fiindcă așa și era. Doamne, cât ai vrea de mult, să mai fie ca atunci, fie și ca joc de scenă sau ca prefăcătorie!... De tot ce-i frumos în viață se va alege nimicul, și până la urmă omul e decât un pasager, și din ce în ce mai singur, și însoțit doar de amintiri. Le ai și tu-n mintea ta, însă nu e de ajuns. Acum, o dată încheiată tinerețea furtunoasă, când ar trebui să capeți și tu acea aură a moderației adulte și a sedimentărilor, tu te lași ros de îndoiala că viața ta n-a atins desăvârșirea menirii. Cazna asta a prăsit-o cel de sus în carnea noastră, și nu e cale de mijloc.

Supărarea îndelungă cu propria ta jumătate e mai grea decât aceea ivită din alte pricini, mai ales că liniștea după care tot tânjești e acum foarte fragilă, fiindcă-i căsună pe tine din orice se nimerește. Nu îți spune dinainte ce-i provoacă supărări, ci lasă să ia amploare și trece direct la ceartă. Caută cu dinadinsul să-ți transforme sistematic orice ieșire-n cusur. Se zice că Dumnezeu îl lasă pe om așa, nu-i mai schimbă sufletul. Atunci de ce tot belșugul acela de sentimente s-a dus așa în neant? Și de ce simțul estetic, și de ce delicatețea caracteristice femeii, ce-au înfiripat iubirea, s-au transformat în prezent, în uimitoarea răbdare de a căuta hachițe. Oare toată frumusețea și grația feminină să fi fost doar o celestă și-o perfidă strategie, ca bărbații să își vâre gâtu-n lațul căsniciei?

Că femeia are multe vieți ca și pisica, nu se

referă la faptul că ea trăiește mai mult, ci la faptul că devine mereu o altă persoană...

Când te însori, crezi că o faci cu o singură femeie dar nu e deloc așa, căci în ea sălășuiesc mult mai multe, și acestea, de găsesc terenul slab, devin din ce în ce mai haine, de zici că mănâncă oameni și-s din ce în ce mai scunde de la osteoporoză. Parcă ar fi păpuși Matroșka, așa ies una din alta.

Vreo genă contagioasă e exclusă, căci se stie, vina o poartă hormonii! Uite așa ai ajuns! Nu mai capeți pasiune, nici măcar compasiune, că ea nu mai este omul cu care să împarți casa, căci și-a luat abuziv rol de factor de ghidare, pe de o parte urând sexul, de să te urci pe pereți, pe de alta dând porunci, și tot beștelindu-te de parcă ai fi lighioană.

Sacrifică din timpul ei menit pentru relaxare să finalizeze cearta. Pune suflet... să te aducă odată pe drumul bun. Pare că este valabil și-acum proverbul sârbesc: "Să nu îți cauți dreptatea la Stambul în Turcia, să nu-ți lași corabia să navige în Marea Neagră, și să nu îți iei nevastă chiar din Țara Românească"... Nu te lasă, nu cedează, nu poți să te relaxezi, te privește cu ochi strânși. Nu mai poți să stai de vorbă omenește, pe îndelete, scornește pe loc motive să-și revendice ceva.

Și o scoate din sărite și traiul de zi cu zi, tot ce e sunet sau vorbă, miros, curent și păreri, căteii de pe afară, oamenii pe la mașini care trântesc portbagajul, alarmele declanșate, și porniile ratate, cotoiii de pe garaje. Dar ce vină porți tu oare că oamenii nu-s surdo-muți, că nu au paraplegii, sau că nu sunt catatonici, că n-au decedat cu toții, să se-aștearnă liniștea. Acum e pe Captopril. Nu-și recunoaște defel noua stare diferită de a unui om normal. N-a ajuns încă la Prozac, dar nici nu i-a trecut vremea, ca și cu sfârșitul lumii: nu a venit, dar sunt semne.

După ce i-a încetat funcția ovariană și începe să îi pută nevestei tale iubite, umbli capiu și te întrebi dacă nu cumva chiar ești ticălos cum zice ea. Și în acești ani cumpliți lumea ce ți se părea ispititoare, imensă a devenit acum cât între patru pereți. Acum știi ce-a devenit mirifica de iubire, însă este prea târziu să mai întreprinzi ceva.

Nu s-a întâmplat îndeajuns de repede pentru a fi sesizabil, să dai cu pumnul-n masă la timp. Nu a învațat-o nimeni să se opună schimbării, nu te-a-nvățat nici pe tine să fii puțin mai prudent.

Circulă despre femeie poezii și cântece, anecdote și proverbe, și mesaju-i limpede, dar este luat în râs. Nu ai bănuțat nimic. Nici n-ai învățat la clasă. Degeaba ai tot răspuns, și ai făcut bine-n teze. În zadar tot panteonul de înțelepți ce nascocesc cugetări care animă spiritul uman din noi, căci mai toate sunt pe lângă. E nasol!... Aceste vorbe definesc un adevăr. Dar tu ce să faci

(continuare în pag. 34)

acum? Rămâne să împaci cruda cu cealaltă, nesărata. N-o să îți regândești viața și să-ți trasezi noi ambiții?! N-o să i te așterni preș, ca s-o îmbunezi odată, și n-o să-i bocești în poală precum un copil nătâng. N-o s-o faci cu sânge-n nas, căci bătaia, cum se spune, înjosește căsnicia. N-o să îi pui botu-n ghips, sau să-i proptești cotul în sân de să îi prăsești noduli, sau să joci cartea din urmă și să te lași ispitit de acel fior cumplit, de s-o zidești ca pe Ana. Doamne! Îți face semnul crucii. Încerci să-ți ții nervii-n frâu, și-i zici doar că este dusă, sau că este nemintoasă. În astfel de împrejurări cauți vorbe potrivite, te căznești să le încarci cu semnificație, să-i alungi nemulțumirea, încercând s-o lămurești că omul de-i rău cu alții, asta nu îl defulează, dimpotrivă-l copleșește căci răutatea se-ntoarce îndărăt asupra sa, ca un prim factor de stress, ce-n final îl nimicește. Dacă nu ai aplicat severitatea la timp, nu merge-acum s-o dregi cu expresii cordiale, căci le ia de viclenii. Și-ți este peste putință să încerci cu resemnarea, să-i arăți că ești dispus să primești învățătură.

De ridici drapelul alb să faceți vreun armistițiu, și încerci s-o abordezi așa într-un fel deștept, combinând cuvinte blânde, cu acel ton de dojană, ea se umflă precum broasca când orăcăie pe baltă, de zici c-o să facă icter de tare ce se agită.

Pe când ne-nsuram cu ele, fetele ne exaltau orgoliul masculin și noi ne așteptam să rămână tot așa, cum te aștepti cu emoție ca sub rochia de mireasă să dai peste un bikini împodobit c-o fundiță. Atunci își exercitau măiestria lingușirii, arătându-se încântate de dezlănțuirea noastră, de vigoare și de forță și noi am crezut ca proștii că așa o să rămână. Doar păreau genul cucernic, sfielnic și devotat, și că ar fiperate să le fim mereu în preajmă, dar ele de pe atunci erau pe picior de luptă, și își camuflau dibace spiritul lor agresiv și ostilitatea-ascunsă, să ne adoarmă vigilența... Ne bizuiam pe iubire și am crezut ca naivii în eternitatea ei, și că ea se va întinde și dincolo de rutină. Dar lucrurile sunt așa doar în cărți, nu și în viață. Dragostea!... Pare că-i o noțiune atât de încăpătoare, dar în ea nu sunt incluse îngăduința, blândețea, și nici generozitatea. Noi credeam că ea oferă bucurii la nesfârșit, când colo zilele bune ne erau numerotate. Răutatea ei se vede după ce s-a măritat, înainte nu-ți oferă șansa să pricepi ceva, să-ți dai seama ce te-așteaptă. Până s-o îmbraci în alb, afli numai ce vrea ea, știi doar ce îți povestește, de ți se șterge din minte orice urmă de prudentă, și te-ademenește dulce cu o artă prea subtilă ca tu să pricepi ceva, că diplomația ei depășește cu prea mult gândirea ta de bărbat; tu, în simplitatea ta ești victimă sigură. Zici, mamă ce chilipir... dar apoi te întreb de-aiurea cum să poți trăi așa, și cum să repari ceva, fiindcă te împotmolești, ghiftuit în desfătare, ca musca-n melasa dulce. Cum să o mai lămurești că mintea ta cugetă în singurătatea nopții, că ai încă-n inimă sentimente și trăiri, și că-nseamnă mult mai mult decât banii de la bancă, și disciplina din casă, și a nu lăsa vreo scamă pe covor și pe fotolii.

Cum să poți să-ți stăpânești avalanșa de îndoieli, de întrebări și de gânduri! Totul este în zadar. Gândul singur niciodată nu schimbă nimic în viață. Ce a fost n-o să mai fie.

Dar ieși puțin și-n câștig, fiindcă dacă povestești o să te alegi c-o carte. Vor scrie și ăștia! Ce dacă zbârnaie încă, și în ignoranța lor cred că viața li se-ntinde în față la nesfârșit. Îi vezi bărbătuși feroce, șmecheri în mașini bengoase cu vreo bunăciune-n dreapta. Îi vezi relaxați la plajă, la sală, la drumeții, sau îi vezi în haine șic baletând prin cafenele, și cum călaresc prin cluburi scaunele cal de bar, și cum se dezlănțuie, cum își pasează femeii, ignorând pericolul că-n final vor încasa-o de la vreuna din ele, fiindcă fiecareia din ei îi este rezervat dreptul sacru să primească țepe-n viață. Îi vezi în gară-n Constanța, luând marea cu asalt, parcă ai fi tu cândva când veneai dinspre peron, și coborând scările ca să ajungi sub cupolă, și văzând bronzul splendid pe sâni și pe fese dragi, ți se făcea ghem stomacul. Acuma îi vezi pe alții înfometate de amor, tineri scăpați de babaci, ei cu cămașa pe-afară, ele cu burtik goală, cu shuvitze și codițe, și ondureuri ushoare... din generația mess, cu ochelari police puși lejer peste șepcuță, și cu piersing în sprânceană, în nas, în buric și-n limbă, nerăbdători să se guste. E exact ca și atunci, că îi vezi cum îi vânează ofertanții de cazare iară ei la rândul lor, îi privesc superior. Vezi această relaxare și la unii ce-s copti bine, la bucureșteni moderni, scăpați și ei de birou, de sarcini, și de neveste, și veniți incognito. Și îi vezi cum nu se lasă doborâți de senescență, și nu stau de lemn Tănase. Se dau mereu după viață, încercând să țină pasul. Nimeni nu poate să-l țină!... Vor afla într-un final cum sunt aruncați la coș. Vor scrie și ei odată. Vor vorbi cu mobila, sau vor vorbi cu pisica, se vor roti pe călcâie precum fac oligofrenii. Nițel timp doar să mai treacă.

(urmare din pag. 21)

muncă n-au ce mânca, dar îi vezi fericiți cum se înghesuie la cozi unde marii cinstiți ai neamului îi mituiesc cu câte ceva de-ale gurii de pomană. Acei pensionari îi laudă și îi iubesc pe marii cinstiți ai neamului care, după ce le-au luat tot, absolut tot, acum îi mituiesc cu câte ceva de-ale gurii, bineînțeles, tot din banii pe care marii cinstiți ai neamului i-au strâns de la populație, de la pensionarii în extaz. Că, doar, atât timp cât lumea se bucură de batjocora și umilințele la care este supusă, făcând mitinguri de adeziune cu marii cinstiți ai neamului... asta merită!

Bucuria oferită de schimbarea societății noastre chiar în anul centenarului faptelor abominabile comise la 1907, bucuria generată de batjocora și umilințele la care este supusă lumea, această bucurie este umbrită de câțiva iresponsabili care îi acuză pe marii cinstiți ai neamului, folosind violența de limbaj.

BOEMA

Galati, cod 800010, Str. Al. I. Cuza, Nr. 47s, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro